

KINNITATUD
Kuupäev 01.09.2002
direktori käskirjaga nr. 48
Muudetud 01.09.2022 käskirjaga nr. 70

LAEKVERE KOOLI LASTEAED “RÜBLIK” ÕPPEKAVA

SISUKORD

ÜLDSÄTTES	4
LASTEAIA LIIK JA ERIPÄRA	4
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTTED	6
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS	7
LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED	8
MÄNGUOSKUSED	8
TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED	8
SOTSIAALSED OSKUSED	8
ENESEREGULATSIOONI OSKUSED	8
VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED	9
VALDKOND MINA JA KESKKOND ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID	10
VALDKOND MINA JA KESKKOND SISU	10
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUST KAVANDADES NING KORRALDADES	10
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE TULEMUSEL 6-7AASTANE LAPS	10
VALDKOND KEEL JA KÕNE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID	12
VALDKOND KEEL JA KÕNE SISU	12
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUST KAVANDADES NING KORRALDADES	12
ÕPPE-JA KASVATUSTEGEVUSE TULEMUSEL 6-7AASTANE LAPS	12
VALDKOND EESTI KEEL KUI TEINE KEEL ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID	14
VALDKOND EESTI KEEL KUI TEINE KEEL SISU	14
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KAVANDAMISEL JA KORRALDAMISEL	14
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE TULEMUSEL 6-7AASTANE LAPS	14
VALDKOND MATEMAATIKA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID	16
VALDKOND MATEMAATIKA SISU	16
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUST KAVANDADES NING KORRALDADES	16
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE TULEMUSEL 6-7AASTANE LAPS	16
VALDKOND KUNST ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID	18

VALDKOND KUNST SISU	18
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUST KAVANDADES JA KORRALDADES	18
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE TULEMUSEL 6-7AASTANE LAPS	19
VALDKOND MUUSIKA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID	20
VALDKOND MUUSIKAÕPETUSE SISU	20
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUST KAVANDADES JA KORRALDADES	20
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE TULEMUSEL 6-7AASTANE LAPS	20
VALDKOND LIIKUMINE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID	22
VALDKOND LIIKUMINE SISU	22
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUST KAVANDADES JA KORRALDADES	22
ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE TULEMUSEL 6-7AASTANE LAPS	23
2-3 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED	24
ÜLDOSKUSED	24
Valdkond KEEL JA KÕNE	26
Valdkond MATEMAATIKA	27
Valdkond KUNST	28
Valdkond MUUSIKA	29
Valdkond LIIKUMINE	29
3-4 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED	31
ÜLDOSKUSED	31
Valdkond MINA JA KESKKOND	32
Valdkond KEEL JA KÕNE	36
Valdkond MATEMAATIKA	37
Valdkond KUNST	37
Valdkond MUUSIKA	38
Valdkond LIIKUMINE	39
4-5 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED	41
ÜLDOSKUSED	41
Valdkond MINA JA KESKKOND	42
Valdkond KEEL JA KÕNE	48
Valdkond MATEMAATIKA	49
Valdkond KUNST	50
Valdkond MUUSIKA	51
Valdkond LIIKUMINE	52
5-6 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED	54

ÜLDOSKUSED	54
Valdkond MINA JA KESKKOND	56
Valdkond KEEL JA KÕNE	61
Valdkond MATEMAATIKA	63
Valdkond KUNST	64
Valdkond LIIKUMINE	65
Valdkond MUUSIKA	67
6-7 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED	68
ÜLDOSKUSED	68
Valdkond MINA JA KESKKOND	69
Valdkond KEEL JA KÕNE	76
Valdkond MATEMAATIKA	79
Valdkond KUNST	80
Valdkond LIIKUMINE	82
Valdkond MUUSIKA	83
LAPSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED	85
KOOLIVALMIDUSKAART	88
LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS	89
ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD	90

ÜLDSÄTTES

1. Käesolev õppekava on Laekvere Kooli lasteaia "Rüblük" õppe-kasvatustegevuse alusdokument, mille on koostasid lasteaia pedagoogid.
2. Lasteaia õppekava koostamise aluseks on Koolieelse lasteasutuse riiklik õppekava ja Alushariduse ja lapsehoiu seadus.
3. Lasteaia õppekava toetab lapsevanemaid laste kodusel kasvatamisel-õpetamisel.
4. Õppekava tutvustatakse hoolekogule.

LASTEAIA LIIK JA ERIPÄRA

Laekvere lasteaia hoone valmis 28. märts 1980 ja kandis nimetust Laekvere Lastepäevakodu. Alates 1992 kandis nimetust Laekvere Lasteaed "Rüblük" ning täna kannab nimetust Laekvere Kooli lasteaed "Rüblük". "Rübliku lasteaed on munitsipaalalluvusega lasteasutus. Lasteaed asub aadressil: Salutaguse tee 6, Laekvere alevik, Vinni vald, Lääne-Virumaa. Lasteaed on avatud 07:00-18:00.

Lasteaias on igas rühmas kaks rühma ruumi, oma katusealune, saal, suur õueala kus asub katusealune. Lasteaias on kolm rühma: Tibud, Mõmmikud ja Rüblikud. Igas rühmas töötab kaks õpetajat ja üks abiõpetaja. Lasteaial on oma logo. Õpetajate ülesandeks on läbi viia õppe- ja kasvatustööd, õppetöö toimub eesti keeles. Juulikuus on lasteaed kollektiivpuhkusel.

Lasteaia eripäradeks on eesti kultuuritraditsioonide väärtustamine, tähistatakse rahvakalendri tähtpäevi. Lasteaial on välja kujunenud traditsioonilised üritused: rühmas lapse sünnipäeva tähistamine, mardipäev, kadripäev, isadepäev, jõulupidu, vabariigi sünnipäev, vastlapäev, lasteaia sünnipäev, emadepäev, kooliminevate laste lõpupidu, lastekaitsepäev.

Õppeaasta jooksul korraldatakse erinevaid õppekäike ja väljasõite. Iga kuu käib lasteaias teater, tihe koostöö on raamatukogu ja kooliga. Lasteaia ümbruses asuvad apteek, hambaarst, juuksur, staadion, rahvamaja, bussijaam, pood ning kelgumägi. Kaks korda õppeaastas toimub Vinni valla laste spordipäev Vinni staadionil.

Lasteaia missioon:

Lasteaia kõikide töötajate missiooniks on toetada laste kehalist, vaimset ja sotsiaalset arengut, et kujuneksid eeldused igapäevaeluga toimetulekuks ja koolis õppimiseks.

Lasteaia moto:

Loome loodust, teeme tervist!

Lasteaia visioon:

Lasteaed on koht, kuhu lapsevanemad oma lapsi meelsasti toovad. Lasteaias on kaasaegne mängu- ja kasvukeskkond lapse igakülgseks arenguks, lapse individuaalsust arvestav pedagoogiline töö. Lasteaia personal on avatud uuele ja kaasaegsele õppe-kasvatustööle.

Lasteaia põhiväärtused:

- Heasoovlikkus - hoolime igast lapsest ja töökaaslasest ning käitume kõigi suhtes heasoovlikult.
- Sõbralikkus ja hoolivus - oleme sõbralikud üksteise suhtes, näitame üles huvi, abivalmidust kõigi vastu.
- Lapsekeskus ja mängulisus - pöörame tähelepanu sellele, et lasteaia õpikeskkond, st rühmaruum oleks lapsekeskne, kus laps omandab teadmisi läbi mängumaailma. Õppevahendid ja mängud on paigutatud nii, et laps saaks need ise kätte.
- Loovus - oleme loovad ja julgustame lapsi loovalt mõtlema ja tegutsema.
- Rõõm tegemistest - tunneme rõõmu enda, laste, kolleegide ühistest tegemistest.
- Areng ja kaasaegsus - oleme teadlikud muutuste vajalikkusest, toetame uusi mõtteid, ideid ja rakendame neid oma töös.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

Lasteaias “Rüblik” on õppe- ja kasvatustöö eesmärkideks:

- Õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk on lapse igakülgne ja järjepidev areng alushariduse omandamiseks kodu ja lasteaia koostöös.
- Üldeesmärgist lähtuvalt toetatakse lasteaias lapse üldoskuste (mängu-, tunnetus- ja õpioskuste, sotsiaalsete ja eneseregulatsiooni oskuste) ning valdkondlike (keel ja kõne, eesti keel kui teine keel, mina ja keskkond, matemaatika, kunst, liikumine ja muusika) oskuste kujunemist ja arengut, et luua eeldused põhihariduse omandamiseks.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE LÄBIVIIMISE PÕHIMÕTTED

Lasteaias “Rüblik” õppe- ja kasvatustegevusi kavandades ja läbi viies:

- selgitatakse välja lapse oskuste ning arengu tase ja arvestatakse sellega tegevuse eesmärkide seadmisel ning tegevuste planeerimisel;
- tagatakse lapsele eduelamus;
- toetatakse lapse loovust, huvi ja omaalgatust;
- luuakse turvaline, hooliv, kiusamisvaba ja koostöine õhkkond;
- väärtustatakse demokraatlikke suhteid ning lugupidamist enda ja teiste suhtes;
- lõimitakse erinevaid valdkondi ja tegevusi, rakendades mängu, katsetamist, liikumist, muusikat ja teisi aktiivset õppimist ning loovust toetavaid õppeviise nii individuaalsetes tegevustes kui ka grupis;
- väärtustatakse eesti kultuuritraditsioone ning arvestatakse teiste kultuuride eripäraga;
- korraldatakse digitehnoloogia mõtestatud kasutamist seatud eesmärkide täitmiseks ning laste kaasatuse suurendamiseks.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

Õppeaasta

Lasteaed korraldab õppe- ja kasvatustegevust õppeaastati. Õppeaasta algab 1. septembril ning kestab 31. augustini. Planeeritud õppetegevused algavad septembri esimesel täisnädalal ning lõpevad mai kuu teise täisnädalaga. Kollektiivpuhkus on juulis.

Õppe-kasvatustegevuse korraldus ja kavandamine

Rühma õppe- ja kasvatustööd planeeritakse nädala kaupa. Nädalaplaanis esitatakse eesmärgid, nädalateema, õppetegevuse sisu, vahendid, planeeritud üritused ja õppekäigud ning koostöö lastevanematega. Kavandamine on paindlik ja lõimitud ning võimaldab pedagoogil teha vajadusel muudatusi. Nädalaplaan uueks nädalaks valmib käesoleva nädala reede hommikuks. Nädalaplaanis planeeritud tegevusi kirjeldab ja analüüsib õpetaja igapäevaselt päevikus. Suvekuudel ja koolivaheaegadel nädalaplaani ei koostata, korratakse õppe- ja kasvatustöös varem omandatud.

Õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse analüüsi ja lasteaia õppekava põhjal koostatakse igaks õppeaastaks rühma õppeaasta tegevuskava. Rühma tegevuskava koostamisel selgitatakse õppeaasta alguseks välja rühmas olevate laste vanuselised, individuaalsed ja arengulised iseärasused. Rühma õppeaasta tegevuskavas on järgmised osad: sissejuhatav osa; õppe- ja kasvatustöö eesmärgid (moto, üldeesmärk ja rühma eesmärgid); õppe- ja kasvatustöö põhimõtted; õppe- ja kasvatustöö korraldus; rühma iseloomustus; päevakava; erivajadustega laste toetamine, tegevusplaan kuude lõikes. Õppe- ja kasvatustegevuse planeerimisel arvestatakse laste arengutaset, vanust ja huvisid. Lähtutakse põhimõttest: lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale. Õppe- ja kasvatustegevus seotakse eelkõige kodukoha inimeste, olude, looduse ja asutustega. Planeerimisel arvestatakse laste huvi, nii individuaalset kui ka ühistegevust võimaldavat temaatikat, keskkonda ja vahendeid ning valdkondade sisude ja erinevate tegevuste lõimimist.

Õpetajad peavad lastevanematega arenguestlusteid ning analüüsivad neid koostades arenguestluste kokkuvõtte. Õppeaasta lõpus koostab õpetaja õppe- ja kasvatustöö kokkuvõtte ning teeb sellest ülevaate teistele pedagoogidele pedagoogilisel nõukogul.

LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

Üldoskused

Üldoskuste kujunemist toetatakse kõigi tegevuste kaudu, lõimides erinevaid valdkondi ja kasutades erinevaid õppeviise.

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma:

MÄNGUOSKUSED

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus ja loomulik õppimisviis. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, harjutab ning rakendab uusi oskusi, õpib suhtlema ja koostööd tegema ning sobival viisil enda tundeid ja soove väljendama. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus.

TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED

Tunnetusoskused seisnevad oskuses tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse - taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni. Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust oma tunnetusprotsesse õppimise eesmärgil kasutada - hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel.

SOTSIAALSED OSKUSED

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka kaaslasi, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

ENESEREGULATSIOONI OSKUSED

Eneseregulatsiooni oskuste all mõistetakse oskusi, mis on seotud töömälu, tähelepanu ning pidurdusprotsesside suunamise ja oma käitumise kavandamisega. Eneseregulatsiooni oskused võimaldavad lapsel olukordadele paindlikult reageerida, erinevaid seoseid märgata ja lahendusi leida.

VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTTED

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel lõimitakse eri valdkondade õppesisu ja -tegevusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted ning lapse arengu eeldatavad tulemused esitatakse seitsmes valdkonnas:

- 1) mina ja keskkond;
- 2) keel ja kõne;
- 3) eesti keel kui teine keel;
- 4) matemaatika;
- 5) kunst;
- 6) muusika;
- 7) liikumine.

VALDKOND MINA JA KESKKOND ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

- laps mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult;
- laps saab ettekujutuse oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- laps väärtustab nii eesti kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone;
- laps väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ja ohutult;
- laps väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- laps märkab nähtusi ja muutusi looduses.

VALDKOND MINA JA KESKKOND SISU

- sotsiaalne keskkond
- looduslik keskkond
- tehiskeskkond
- kodukoht

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUST KAVANDADES NING KORRALDADES

- valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;
- lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervises seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema;
- suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, heaperemehelikult käituma.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE TULEMUSEL 6-7AASTANE LAPS

1. tutvustab ja kirjeldab ennast, enda omadusi, huve jms
2. kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone
3. nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid
4. nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone

5. mõistab , et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused
6. oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku
7. julgeb keelduda ühistegevustest, kui neis osalemine kahjustab teda ennast ja teisi või on ohtlik
8. kirjeldab, kuidas keskkond ja inimeste käitumine võivad mõjutada tervist
9. järgib isikliku hügieeni nõudeid, sh hammaste hoidmist ja hooldamist
10. suhtub ümbritsevasse hoolivalt ning käitub seda säästvalt
11. kirjeldab kodukoha loodust ning tuntumaid taimi, seeni ja loomi
12. kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring
13. selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad
14. selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest
15. mõistab ning märkab enda ja teiste tegevuse mõju tagajärgi keskkonnale
16. kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm.
17. teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga sõita.

VALDKOND KEEL JA KÕNE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

- tuleb toime igapäevases suhtluses;
- kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesisist lauseehitust;
- tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused.

VALDKOND KEEL JA KÕNE SISU

- keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUST KAVANDADES NING KORRALDADES

- Lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel.
- Peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõigis tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud).
- Lapsele luuakse kõne keskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ja ta saab ise kõnelda.
- Laps õpib rääkima reaalsetes suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga.
- Lapsi suunatakse ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute valmistamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama.
- Lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi õpetatakse seostatult mängude ja igapäevategevustega (nimekirjade koostamine, joonistusele pealkirja kirjutamine, kaardi või kirja kirjutamine jne).

ÕPPE-JA KASVATUSTEGEVUSE TULEMUSEL 6-7AASTANE LAPS

1. tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suheldes; arvestab kaassuhtlejat ja suhtluspaika.
2. saab aru kuuldu sisust ning suudab sellele sobivalt reageerida
3. suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda
4. jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendab ka oma tundeid
5. kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid
6. kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördvorme ainsuses ning mitmuses
7. valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajaduse korral ise sõnu moodustada

8. hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnu korrates õigesti kõiki emakeele häälikuid
9. tunneb tähti ja veerib kokku 1-2 silbilisi sõnu ning tunneb kirja pildis ära mõned sõnad
10. kirjutab joonistähtedega 1-2 silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega
11. teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

VALDKOND EESTI KEEL KUI TEINE KEEL ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

- tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

VALDKOND EESTI KEEL KUI TEINE KEEL SISU

- kuulamine;
- kõnelemine;
- Eesti kultuuri tutvustamine.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KAVANDAMISEL JA KORRALDAMISEL

- peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);
- pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
- korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm;
- vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
- valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;
- pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE TULEMUSEL 6-7AASTANE LAPS

1. mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
2. tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
3. saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;

4. saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
5. kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
6. teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
7. oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesid, tuntud inimesi.

VALDKOND MATEMAATIKA ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse EESMÄRGID

- Rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki.
- Järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuse põhjal.
- Tunneb lihtsamaid ajamõisteid ning kirjeldab ja järjestab oma päeva tegevusi.
- Mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas.
- Mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid.
- Suudab kirjeldada ümbritsevat ruumi kujundi mõistete abil.
- Näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

VALDKOND MATEMAATIKA SISU

- hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine;
- suurused ja mõõtmine;
- geomeetrilised kujundid.

ÕPPE- JA KASVATUSTEgevust KAVANDADES NING KORRALDADES

- Innustatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama ja kujundama ning selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemete vahelisi seoseid, leiab esemetes erinevusi ning oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ning kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikaga, ergutades last sealjuures kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- suunatakse last ümbritsevat matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- toetatakse üldistusteni jõudmist ja mõistete kujundamist erinevates objektides sarnaste ja erinevate tunnuste ning omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse Tulemusel 6-7Aastane Laps

1. määrab esemete hulga ühise tunnuse ning jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi;
2. võrdleb hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt;
3. teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1-12 järjestust ning tunneb numbrimärke ja oskab neid kirjutada;
4. liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke $+$, $-$, $=$;

5. koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi;
6. järjestab kuni viit eset suuruse pikkuse, kõrguse jm tunnuste järgi
7. rühmitab esemeid asendi- ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi;
8. kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil;
9. oskab öelda kellaaega täistundides;
10. nimetab nädalapäevi, kuid ja aastaaegu ning teab oma sünnikuud ja sünnipäeva;
11. mõõdab esemete pikkust kokkulepitud mõõtevahenditega (pulk, nöör, vms);
12. eristab kasutatavaid raha- ning mõõtühikuid (kroon, sent, meeter, liiter, kilogramm) ning teab, kuidas ja kus neid ühikuid kasutatakse;
13. leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu, kera ja kuubi ning kirjeldab neid kujundeid.

VALDKOND KUNST ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

- laps tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest
- laps kujutab isikupäraselt ümbritsevaid objekte ja sündmusi ning oma kujutlusmaailma
- laps vaatab, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ning tarbeesemeid
- laps kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja -võtteid
- laps kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt
- laps vaatab kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

VALDKOND KUNST SISU

- kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- värvid;
- kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
- tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, kleepimine, meisterdamine;
- kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUST KAVANDADES JA KORRALDADES

- antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning väljendada oma maailmanägemust;
- suunatakse last jälgima kaaslasti vabas või konkreetses tegevuses, vaatlema ümbritsevat loodust ja tehiskeskkonda, väljasõitudel ümbritsevat keskkonda ning kasutama saadud tähelepanekuid voolides, joonistades, maalides ja meisterdades; kasutatakse teemasse sisselamiseks mängu, muusikat, lavastust, jutu lugemist, luuletusi jne;
- arvestatakse, et lapse jaoks on oluline katsetada ja avastada, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele;
- julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks tema isikupärane väljendusviis;
- korraldatakse kunstitegevusi ka õues ning kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, liivale, puidule või kombineeritakse erinevaid materjale;
- innustatakse last tehtut analüüsima ja arutlema, miks kujutas ta esemeid, nähtusi just sellisel viisil, mis materjale ja tehnikaid ta kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödese tolerantse suhtumise kujundamine.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE TULEMUSEL 6-7AASTANE LAPS

1. leiab ümbritsevat vaadeldes erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabal valitud viisil;
2. väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ning fantaasiaid;
3. kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid;
4. kujutab objekte neile iseloomulike tunnuste kaudu;
5. keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö;
6. loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest;
7. koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks;
8. kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

VALDKOND MUUSIKA ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

- laps tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- laps suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- laps suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- laps suudab musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

VALDKOND MUUSIKAÕPETUSE SISU

- laulmine
- muusika kuulamine
- muusikalis- rütmiline liikumine
- pillimäng

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUST KAVANDADES JA KORRALDADES

- esikohal on emotsionaalne- ja aktiivne muusikaalane tegevus;
- kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamusele ning tunnustusele;
- kasutatakse muusikat lõimiva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades, nagu „Keel ja kõne“, „Kunst“ jne; muusika on igapäevaelu osa nii argi-, kui ka pidulike sündmuste puhul;
- muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmiline liikumine, mängud ja tantsud seostatakse üksteisega;
- muusikapalade (laulude, muusika kuulamis palade, tantsude ja mängude, pillilugude) valikul arvestatakse lapse huve ning ea- ja jõukohasust.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE TULEMUSEL 6-7AASTANE LAPS

1. Laulab ilmekalt loomuliku häälega ning vaba hingamisega.
2. Laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansamblis kui ka üksi.
3. Suudab laulu või muusikapala rahulikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada.
4. Eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu.
5. Eristab tämbri ja kõla järgi õpitud pille.
6. Mängib eakohastel meloodia- ja rütmipillidel õpitud lauludele ning instrumentaalpaladele lihtsaid kaasmänge.
7. Mängib lastepillidel ja oskab ka mängida pilliansamblis.

8. Liigub vastavalt muusika meeleolule.
9. Väljendab ennast loovalt muusikalis-rütmilise liikumise kaudu.

VALDKOND LIIKUMINE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID

- laps tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- laps mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- laps järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

VALDKOND LIIKUMINE SISU

- liikumisalased üldteadmised;
- põhiliikumised;
- liikumismängud;
- erinevad spordialad;
- rütmika;
- liikumine looduses.

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUST KAVANDADES JA KORRALDADES

- arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus) kujunevad ja arenevad tegevusi regulaarselt korrates;
- rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, ujumine, pallimängud;
- peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist, positiivsete iseloomuomaduste kujundamist, suunata lapse sotsiaalset ja emotsionaalset arengut;
- tugevdatakse lapse füüsilist ja vaimset tervist;
- äratatakse huvi aktiivse liikumise, sportimise vastu;
- ergutatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema ning mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- arendatakse põhiliikumisi, koordineerimist, rühi, tasakaalu, liikumisvõimet ja peenmotoorikat;
- liikumistaju kujunemist (keha tunnetamine, ruumis orienteerumine, suuna tajumine, aja tajumine) ja antakse tagasisidet;
- planeeritakse liikumistegevusi päevakavasse (piisavalt liikumist, puhkust, mitmekesisust), kasutatakse mitmekesiseid vahendeid, erinevaid meetodeid, võtteid;

- liigutakse lasteaia saalis, võimlas, ujulas, staadionil, looduse õpperajal, terviserajal, liiklusväljakul.

Hinnatakse:

- põhiliikumisi, koordineerimist, rühti, tasakaalu;
- 6-7aastastel liigutusvõimeid ja peenmotoorikat (näo- ja sõrmelihaste kontrollimise oskust);
- sotsiaalset arengut;
- sõnalistest seletustest arusaamist ja korralduste mõistmist. Arengu hindamine toimub koostöös rühmaõpetajaga kaks korda aastas (oktoober, aprill). Hinnatakse kolme palli skaala järgi: 1 – tuleb veel harjutada; 2 – saab hakkama; 3 – oskab hästi.

ÕPPE- JA KASVATUSTEgevuse Tulemusel 6-7Aastane Laps

1. keskendub sihipärasele kehalisele tegevusele;
2. peab liikudes ja mängides kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid;
3. sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud ja rütmilised;
4. teeb painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi;
5. säilitab tasakaalu paigal olles ja liikudes;
6. kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt;
7. matkib harjutusi tehes täiskasvanut;
8. sooritab ühel ajal kaaslasega rütmiliikumisi;
9. liigub enda tekitatud rütmi järgi ühtlase ja vahelduva tempoga;
10. kasutab liikumisel erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, suusad, kelgud jne);
11. mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall jne);
12. peab kinni kokkulepitud mängureeglitest;
13. nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi.

2-3 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

ÜLDOSKUSED

Mänguoskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3aastane laps:

1. suudab väikeses grupis lühiajaliselt mängule keskenduda;
2. kasutab mängudes realistlikke ja asendusmänguasju;
3. jäljendab ja kordab mängudes varasemalt kogetut;
4. sooritab üksteisele järgnevaid lihtsaid mängulisi toiminguid;
5. kutsub kaaslasi oma mänguga liituma ja ühineb teiste algatatud mänguga;
6. suhtub heatahtlikult kaaslaste mängu;
7. suudab järgida lihtsamaid mängureegleid.

Tunnetus- ja õpioskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3aastane laps:

1. tunneb huvi maailma vastu ja uurib seda erinevate meeltega;
2. suudab huvipakkuvale tegevusele lühiajaliselt keskenduda;
3. mõistab lihtsamat kõnet;
4. valdab eseväljenduseks sobivat sõnavara;
5. väljendab end kõnes teistele arusaadavalt ja osaleb vestluses;
6. suudab keskenduda lühikeste lugude jälgimisele;
7. leiab võrdluse alusel objektides ühiseid ja erinevaid jooni;
8. rühmitab objekte ühe tunnuse alusel;
9. suudab järgida lihtsat juhust;
10. oskab detailidest lihtsa terviku kokku panna

Sotsiaalsed oskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3aastane laps:

1. oskab ennast ja teisi väliste tunnuste kaudu kirjeldada;
2. on huvitatud mängukaaslastest ja püüab nendega arvestada;

3. osaleb täiskasvanuga ühistegevustes;
4. saab aru lihtsamatest rühma kokkulepetest;
5. loob sõprussuhteid lastega, kellega on tihti koos;
6. jagab mõnikord asju ka teistega;
7. algatab teiste laste ja täiskasvanutega suhtlust;
8. oskab väljendada oma vajadusi ja soove.

Eneseregulatsiooni oskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 3aastane laps:

1. tuleb toime vanematest eemalolekuga;
2. tuleb toime ühelt tegevuselt teisele üleminekuga;
3. suudab lühikest aega soovitud edasi lükata ja oma käitumist pidurdada;
4. suudab täiskasvanu toel tulla toime tugevate tunnetega;
5. saab suures osas hakkama igapäevase eneseteenindamisega;
6. paneb pärast tegevusi täiskasvanu juhendamisel asjad oma kohale.

Valdkond KEEL JA KÕNE

Hääldamine

1. Kasutab oma kõnes tuttavaid 1-2- silbilisi sõnu õiges vältes ja silbi struktuuris.

Sõnavara

1. Kasutab nimisõnu, mis väljendavad tajutavaid objekte, nähtusi.
2. Kasutab tegusõnu, mis väljendavad tegevusi, millega laps ise on kokku puutunud.
3. Kasutab kõnes värvust, suurust jt. Hästi tajutavaid tunnuseid tähistatavaid omadusi.
4. Kasutab kõnes mõningaid üldnimetusi (nt lapsed, riided).
5. Kasutab tegusõnu (all, peal, ees, taga) ruumisuhete tähistamiseks.

Grammatika

1. Kasutab oma kõnes õigesti enamikku käändevorme nende põhitähendustes.
2. Kasutab oma kõnes õigesti tegusõna käskivat kõneviisi (nt joonista, istu).
3. Kasutab oma kõnes õigesti tegusõna kindla kõneviisi olevikuvorme (nt sõidab, laulavad).
4. Kasutab oma kõnes õigesti tegusõna ma- ja da- tegevusnime (nt hakkame mängima, ei taha mängida).

Tekst

1. Osaleb dialoogis: esitab küsimusi, vastab vajadusel rohkem kui ühe lausega.
2. Kommenteerib enda ja/või kaaslase tegevust tegevuse käigus 1-2 lausega.
3. Mõistab teksti, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega.
4. Loeb peast või kordab järelle 1-2- realist lauset.

Suhtlemine

1. Kasutab erinevat intonatsiooni ja hääle tugevust sõltuvalt suhtluseesmärgist (teatamine, küsimine, palve jm).
2. Väljendab oma soove ja vajadusi lausungiga: küsib infot, vastab dialoogis küsimusele.
3. Suhtleb aktiivselt tegevuse ja esemelise mängu käigus.
4. Räägib endast mina vormis.
5. Kasutab nii mõistmisel kui suhtlemisel peale kõne ka mitteverbaalseid vahendeid (žeste, näoilmet, osutamist).

Ettevalmistus lugemiseks-kirjutamiseks

1. Vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildiraamatuid: keerab lehte, osutab ja kommenteerib pilte.

Valdkond MATEMAATIKA

Rühmitamine ja järjestamine, hulgad

1. Rühmitab antud kahesugused esemed kaheks ühesuguste esemete hulgaks ühe ühise tunnuse alusel (kuju, värv, suurus).

Orienteerumine ruumis

1. Suudab tuttavates ruumides üles leida nimetatud toad või kohad.
2. Juhendamisel paigutab esemeid teise isiku või eseme suhtes üles- alla, ette- taha.

Loendamine, arvutamine

1. Loendab esemeid kolme piires, nimetades arve ja sõnastades loendamise tulemust (mitu?).

Suurused ja mõõtmised

1. Osutab (küsimuse põhjal) kahest samatüübilisest esemest suuremale või väiksemale.

Valdkond KUNST

Voolimine

1. Muljub ja näpistab, juhendamisel rullib ja veeretab voolimismaterjale (savi, plastiliin). Surub sõrme või pulgaga pehmesse materjali auke, teeb pinnale jooni ja täppe.

Joonistamine

1. Tõmbab iseseisvalt jämedate joonistusmaterjalidega (rasvakriidid, pehmed pliiatsid jne) erinevaid jälgi (täpid, jooned: vertikaalsed, horisontaalsed, lainelised, katkendlikud, spiraalsed), püsides paberil.

Maalimine

1. Tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe.
2. Teeb näpuvärvidega punkte, jooni ja pindu.
3. Vajutab templiga erinevatele pindadele (nt paber, kartong) jäljendeid.

Meisterdamine

1. Kortsutab pehmet paberit, rebib paberribast tükke. Puistab õpetaja poolt liimiga kaetud paberile paberitükke, seemneid vms.
2. Asetab alusele ja surub kinni õpetaja poolt liimiga kaetud paberist kujundid, puulehed vms (nt lehed puule).

Valdkond MUUSIKA

1. Tunneb rõõmu kuulatavast laulust või muusikapalast.
2. Reageerib emotsionaalselt vastavalt muusika iseloomule (nt plaksutab, kõigub kehaga).
3. Tunneb ära ja oskab imiteerida looma- ja linnuhääli.
4. Oskab kuulata vaikselt.
5. Huvitub laululisest tegevusest.
6. Püüab õpetaja järel laulda lühikesi muusikalisi fraase.
7. Osaleb lihtsate laulude esitamisel.
8. Mängib kaasa pulssi või rütmi muusika kuulamisel, liikumisel ja laulmisel kehapillil ja lihtsamatel rütmipillidel (kõristi, kõlapulgad, kelluke, marakas, randmekuljused).
9. Liigub koos õpetajaga vastavalt muusika iseloomule.
10. Sooritab lihtsaid tantsuliigutusi: plaksutamine, patsutamine, lehvitamine, rõhksamm, sõrmevibutus, poolkük, paarilisega keerutamine.

Valdkond LIIKUMINE

1. Arvestab aktiivses tegevuses rühmakaaslastega.
2. Sooritab harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos õpetaja ja kaaslastega.
3. Sooritab painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi.

4. Sooritab põhiliikumisi.
5. Säilitab liikumisel tasakaalu, seda nii tasakaalupingil, kui ka vähendatud pinnal.
6. Kõnnib, jookseb ja hüpleb rütmiliselt muusika järgi.
7. Mängib matkiva sisuga 1-2 reegluga kõnni- ja jooksumänge.
8. Veab tühja kelku.
9. Sõidab kelgul iseseisvalt nõlvakust alla.
10. Matkab õpetajaga looduses.
11. Teeb kaasa kuni 500 m pikkuse rännaku ja püsib kolonnis.

3-4 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

ÜLDOSKUSED

Mänguoskused

1. Ühendab mitmed mängulised toimingud omavahel.
2. Täidab rollimängus võetud rolli, peab kinni rollist tulenevatest toimingutest ja suhetest.
3. Kasutab mängus erinevaid mängumaterjale.
4. Vahetab erinevaid rolle; on huvitatud rollimängust, räägib eri rolle mängides erineva hääletooni ja ilmekusega.
5. Mängib paari reeglina mängu neist kinni pidades.
6. Mängib koos kaaslastega teisi arvestades ja mänguasju jagades.
7. Teab, et alati on võimalik võistlusemängus võita või kaotada.
8. Kasutab mängudes erinevaid vahendeid ka asendusmänguasjadena.

Tunnetus- ja õpioskused

1. Teab, et sünnipäev on üks kord aastas.
2. Saab kuuldust aru ja reageerib vastavalt.
3. Tegutseb keskendunult ja sihipäraselt 15 minutit.
4. Kavandab oma igapäevategevusi.
5. Uutes olukordades kasutab täiskasvanu abi.
6. Suhtub tegevusse suure huviga, tahab uurida, katsetada.
7. Rühmitab esemeid paari tunnuse alusel.
8. Tahab lugusid ja jutte korduvalt kuulata.
9. Osaleb ühistevuses ning teeb koostööd teiste lastega.

Sotsiaalsed oskused

1. Märkab teiste emotsioone ja tundeid, püüab lohutada ja julgustada.
2. Loob julgelt kontakte ja suhtleb eakaaslastega.
3. Aitab abiküsimist.

4. Tahab tegutseda ja arvestab reeglitega.
5. Oskab tegutseda teiste kõrval ja teistega koos.
6. Teab, et võõraid asju ei võeta loata.
7. Teab, kuidas on õige käituda.
8. On omandanud lasteaia- ja viisakusreeglid.
9. Ei nõustu kõigiga, omab oma seisukohti.

Eneseregulatsiooni oskused

1. Lohutab kurba sõpra, rõõmustab koos temaga.
2. Kirjeldab häid ja halbu omadusi.
3. Käitub vastavalt olukorrale, kuulab täiskasvanu juhendamist ja tagasisidet.
4. On kujunenud välja lemmiktegevused ja -mängud.
5. Oskab leida endale tegevust.
6. Oskab tunnetada ohtu.
7. On kujunenud esmased tööharjumused.
8. Koristab koos täiskasvanuga tegevuse lõppedes enda järelt.
9. Saab hakkama eneseteenindamisega (riietub, sööb, joob iseseisvalt), tal on kujunenud tualeti harjumused, vajadusel küsib abi.
10. Suudab meeles pidada mitme reeglga mängu.

Valdkond MINA JA KESKKOND

Mina; perekond; kodu; lasteaed; ametid; ehitised; kodutehnika; sõidukid.

1. Ütleb küsimisel oma nime, teab kas on poiss või tüdruk.
2. Ütleb oma ea aastates või näitab sõrmedel.
3. Teab õdede ja vendade nimesid.
4. Vastab küsimustele oma kodu ja pereliikmete kohta.
5. Nimetab oma rühma nime, leiab oma rühma.
6. Leiab oma koha rühmas. (kapp, voodi, käterätik, laud)
7. Teab oma rühmatöötajate nimesid ja ameteid.
8. Nimetab pereliikmete koduseid toimetusi.

9. Matkib mängu kaudu töö tegemist. (ametitega seonduv töö)
10. Teab millised ruumid on lasteaias.
11. Nimetab kodu läheduses olevaid hooneid.
12. Nimetab kodumasinaid ja tunneb need ära. (elektripliit, külmutuskapp, nõudepesumasin ...), teab nende otstarvet.
13. Teab mõningaid aiatööriistu (labidas, reha, muruniiduk ...), teab nende otstarvet.
14. Nimetab sõidukeid, teab mõne sõiduki otstarvet (kiirabi, politsei, buss ...).

Kodumaa; Eesti rahva tähtpäevad; kombed; teised rahvused

1. Tunneb ära eesti Vabariigi lipu, nimetab selle värvid.
2. Osutamise korral nimetab Eesti rahvuslindu- suitsupääsuke; rahvuslille- rukkilill.
3. Osaleb jõukohasel viisil täiskasvanu juhendamisel pühadega ja rahvakalendri tähtpäevadega seotud tegevustes. (ruumide kaunistamine, esinemine), teab nimetada nendega seonduvaid tegevusi.
4. Räägib oma sünnipäevast. (kuidas seda tähistatakse)
5. Teab mõistete hea ja paha tähendust.
6. Meeldetuletamise korral tervitab, jätab hüvasti, tänab, palub.
7. Küsimise korral nimetab oma sõprade nimesid.

Tervis ja selle väärtustamine

1. Leiab piltidelt häid ja tervislikke tegevusi.
2. Nimetab ja tunneb ära toiduaineid, mis on tervisele kasulikud kahjulikud.
3. Nimetab puhtuse jaoks vajalikke esemeid (seep, vesi, käterätik ...).
4. Teab, miks enne sööki ja pärast wc- s käimist peab pesema käsi.
5. Teab hammaste hooldamise vahendeid (hambapasta, hambahari).
6. Nimetab osutamise korral erinevaid kehaosasid.
7. Teab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nuga, käärid, ...)
8. Õpib ohte märkama ja teadvustama ning ohuolukorda vältima (kiikumine tooliga, ohud mänguväljakul, ohutu jalgrattaga sõitmine, koristamata mänguasjad põrandal ...)
9. Põletus- kuum vesi, tuletikud, põlev küünal, loomade ja putukate hammustused, vigastused teravate esemetega, õnnetused veekogudel.

Liiklus

1. Oskab liigelda koos täiskasvanuga lasteaia ümbruses. Järgib jalakäija ohutu liiklemise põhimõtteid: kõnnitee, ülekäigurada.
2. Teab helkuri kasutamise vajalikkust.
3. Teab jalgrattaga sõitmise nõudeid (kiiver, korras jalgratas).

Loodus (loodushelid, märkamine, elukooslused, loodushoid)

1. Tunneb rõõmu looduses viibimisest
2. Märkab, kuulab ja tunneb ära erinevaid loodushääli (linnu – ja loomahääled, helid ümbritsevast keskkonnast)
3. Teeb lihtsamaid loodusvaatlusi lasteaia õuealal või lähipiirkonnas erinevatel aastaaegadel, jälgib aastaaegade vaheldumisega seotud muutusi. (nt. talvel sajab lund, on külm; suvel saab ujuda, on soe ...)
4. Leiab värvuse järgi loodusobjekte/elemente, oskab nimetada neid (puu, lill, kivi, ,muld, muru, liiv ...)
5. Märkab looduses ja oskab nimetada erinevaid ilmastikunähtuseid (päike paistab; sajab lund, vihma; tuiskab , vikerkaar ...)
6. Teab kuidas käituda looduses seda kahjustamata (ei loobi prahti maha, ei murta puude oksa, ei nopita põhjusteta lilli ...)
7. Teab mõisteid öö ja päev.

Loomad

1. Nimetab osutamise korral meie metsades elavaid tuntumaid loomi ja nende kehaosi, matkib nende häälsusi. (karu, rebane, siil, jänes ...)
2. Nimetab osutamise korral koduloomi, tunneb koduloomade hääli ja kehaosi. (siga, lehm, koer, kass ...)
3. Nimetab osutamise korral tavalisemaid lemmikloomi. (kass, koer, papakoi, kalad ...)
4. Nimetab osutamise korral põhja- ja lõunamaaloomi. (elevant, kaelkirjak, lõvi, pingviin, jääkaru ...)

Linnud

1. Nimetab osutamise korral kodulinde .(kana, kukk, hani, part)
2. Nimetab osutamise korral tuntumaid rändlinde .(kuldnokk, toonekurg, pääsuke)
3. Nimetab osutamise korral paigalinde. (rasvatihane, leevike, vares)
4. Vaatleb talviseid aialinde lasteaia õuealal.
5. Teab, miks on oluline lindude toitmine talvel.

Putukad ning ämblik, vihmauss, tigu, konn

1. Nimetab osutamise korral tuntumaid putukaid (kärbes, mesilane, sääsk, lepatriinu, liblikas, ämblik).
2. Vaatleb putukate välimust ja täiskasvanu abiga kirjeldab seda (värvus, muster, tiivad, jalad, silmad, tundlad).
3. Nimetab osutamise korral tigu, vihmaussi, konna, vaatleb nende välimust ja täiskasvanu abiga kirjeldab neid.

Veekogud, kalad

1. Oskab nimetada ja tunneb ära kala, teab kus kalad elavad.

Puud, lilled, taimede kasvatamine

2. Leiab loodusest ja pildilt puu, lille, seene.
3. Õpib tundma lasteaia õuealal kasvavaid puid.
4. Nimetab osutamise korral tuttavaid aias ja metsas kasvavaid lilli. (lumikelluke, tulp, sinilill, võilill)
5. Eristab ja nimetab tuttavaid puu -ja köögivilju; teab, mida nendest valmistada saab.
6. Teab, et taimed vajavad kasvamiseks vett ja soojust.

Seened

1. tunneb ära ja oskab nimetada Eesti metsades kasvavaid seeni-söögiseened (puravik, kukeseen); mürgiseen (punane kärbseseen)

Jäätmed

1. Teab, mis on prügi ,kuidas ja kuhu peab prügi panema.
2. Kasutab meisterdamisel jäätmeid millegi uue loomiseks. (Wc paberirull)

Robootika

1. Mõistab Bee-Boti roboti seljal olevate nuppude tähendusi.
2. Programmeerib täiskasvanu abiga Bee-Boti robotit soovitud suunas liikuma seljal olevate nuppude kaudu.
3. Ehitab täiskasvanu juhendamisel legodest mudeleid ,etteantud juhiste järgi.

Valdkond KEEL JA KÕNE

Suhtlemine, grammatika, sõnavara, hääldamine, kirjalik kõne, lastekirjandus

1. Suhtleb meelsasti ja aktiivselt eakaaslastega kui ka täiskasvanutega koostegEVuses.
2. KÜsib täiskasvanult palju küsimusi teda ümbritsevate asjade kohta.
3. Algatab ise suhtlust.
4. Jutustab pildi aluse suunavate küsimuste abil.
5. Kommenteerib enda ja kaaslaste tegevust 2-3 lausungiga.
6. Räägib 2-3 lausungiga mõnest kogetud emotsionaalsest tegevusest.
7. Mõistab teksti, mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega.
8. Loeb peast või kordab järele 1-2 realist liisusalmi/luuletust.
9. Kasutab kõnes enamiku käändevorme.
10. Kasutab nimisõnu, mis väljendavad tajutavaid objekte, nähtusi. Räägib , mida esemetega tehakse.
11. Mõistab ja kasutab lihtsamaid üld-ja liiginimetusi (loomad, putukad, riided, söök)
12. Kasutab kõnes mõningaid liitsõnu.
13. Kasutab oma kõnes tuttavaid 2-3 silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris.
14. Hääldab õigesti enamus häälikuid ja lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid.
15. Tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti.
16. Matkib lugemist ja kirjutamist.
17. Kuulab huviga muinasjutte, jutte ja lühikesi luuletusi.
18. Matkib täiskasvanu intonatsiooni.

19. Kuulab ettelugemist ja jutustab kuulnud teksti täiskasvanu suunavate küsimuste abil.
20. Kuulab täiskasvanu poolt esitatud kirjanduspala muinasjuttu lavastusmänguna, eristab tegelaste emotsioone.

Valdkond MATEMAATIKA

Hulgad; loendamine; arvud; arvutamine; suurused ja mõõtmine; geomeetrilised kujundid; orienteerumine ajas ja ruumis

1. Otsustab, kas nimetatud ese kuulub või ei kuulu moodustatud hulka.
2. Loendab esemeid hulgas viie piires (osutades samaaegselt sõrmega esemele), sõnastab loendamise tulemuse.
3. Võrdleb hulki sama palju, ühepalju ehk võrdselt, rohkem, vähem.
4. Moodustab ühise tunnusega esemete paare.
5. Võrdleb ja järjestab kahte eset suuruse (suurem- väiksem), pikkuse (pikem, lühem), laiuse (laiem, kitsam) järgi ning kasutab mõisteid.
6. Eristab kolmnurka ja nelinurka ning leiab kujunditega sarnaseid esemeid rühma toast, õuest.
7. Laob kujunditest pilte ja mustreid.
8. Tunneb lihtsamaid ajamõisteid: hommik, õhtu, öö (kirjeldab tegevusi).
9. Määrab esemete asukohta enda ja teiste suhtes (ülal, all, ees, taga).

Valdkond KUNST

Kujundamine; voolimine; joonistamine; maalimine, meisterdamine, kunsti vaatlemine

1. Tunneb rõõmu kunstitegevuses osalemises.
2. Tutvub erinevate trükitehnikatega (templi, lehe, šablooniga ...)
3. Kaunistab ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid täppide ja joontega.

4. Oskab käsitleda iseseisvalt voolimismaterjali.
5. Rullib, veeretab, tükeldab, vajutab voolimismaterjali.
6. Teeb sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali jäljendeid.
7. Nii ümar- kui piklikke vorme töödeldes loob soovitud esemed.
8. Harjutab õiget pliiatsihoidu- hoiab pliiatsit pöidla ja nimetissõrme vahel, toetades seda keskmise sõrmega.
9. Tunneb põhivärve.
10. Joonistab pliiatsiga erinevaid kujundeid ja jooni.
11. Värvib oma joonistatud või värviraamatu kujundeid.
12. Joonistab inimese (enamasti peajalgse).
13. Võtab pintslile meeldetuletamise korral lisaks värvi, loputab pintsli.
14. Tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe ja katab pindu.
15. Trükib näpuvärvidega, sõrmede ja kogu käega.
16. Vajutab jäljendeid, kattes templi iseseisvalt värviga.
17. Õpib kasutama liimipulka; kleebib detaile, kujundeid.
18. Õpib kasutama kääre; lõikab paberi ribasid.
19. Kortsutab pehmet paberit, kleebib paberist tükke.
20. Katab aluspinna liimiga, puistab sellele erinevaid objekte ja liimib kujundeid.
21. Meisterdab koos õpetajaga looduslikust materjalist, jääkmaterjalidest esemeid .
22. Liidab loodusliku materjali ja plastiliini omavahel.
23. Lükib paelale, traadile, lõngale auguga esemeid
24. Vaatleb pilte , näidistöid ja raamatu illustratsioone.

Valdkond MUUSIKA

Laulmine

1. Huvitub laululistest tegevustest; püüab õpetajaga kaasa laulda (lauldes kaasa nt üksikuid silpe, sõnu, laululõike.
2. Osaleb laulude esitamises (plaksutab või laulab kaasa).

Muusikalis- rütmiline liikumine

1. Liigub koos õpetajaga vastavalt muusika meeleolule, arvestades pulssi ja meetrumit (nt kõnd

ja jook, päkkadel kõnd, ühe ja vaheldumisi kahe jalaga koputamine, keerutamine paarilisega).

Muusika kuulamine

1. Reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule (nt plaksutab, kõigutab keha vmt).

Pillimäng

1. Mängib muusikat kuulates, liikudes ja lauldes kaasa pulssi või rütmi kehapillil, kõlapulkadel, randmekuljustel, väikesel trummil ja marakal.

Valdkond LIIKUMINE

3-AASTANE

Liikumisteadmised

1. Valib õpetaja korraldusel teiste riide hulga välja võimlemisriided.
2. Arvestab rühmakaaslaste aktiivses tegevuses.

Põhiliikumised

1. Sooritab põhiliikumisi.
2. Säilitab liikudes tasakaalu nii tasakaalupingil kui ka vähendatud pinnal.

Liikumismängud

1. Mängib matkiva sisuga 1-2 reeglita kõnni- ja jooksumänge.
2. Mängib iseseisvalt aktiivse liikumisega mängu.

Spordialad:

Võimlemine

1. Sooritab võimlemisharjutusi eri asenditest ja erinevate vahenditega.
2. Teeb harjutusi ettenäitamise ja juhendamise järgi ühtses tempos õpetaja ning eakaaslastega.
3. Teeb painduvust ja kiirust arendavaid harjutusi

Kelgutamine, suusatamine

1. Veab tühja kelku.
2. Sõidab kelguga iseseisvalt nõlvakust alla.
3. Liigub suuskadel otsesuunas.

Tants ja rütmika

1. Kõnnib, jookseb ja hüppab rütmiliselt muusika järgi.
2. Sooritab õpetaja juhendamisel liigutusi muusika järgi erinevas tempos.

Vabaaeg ja loodusliikumine

1. Matkab õpetajaga või vanematega looduses.
2. Teeb kaasa kuni 500 m pikkuse rännaku ja püsib kolonnis.

4-5 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

ÜLDOSKUSED

Mänguoskused

1. Mängib mitme lapsega koos.
2. Mängib iseseisvalt erinevaid mängu.
3. Kasutab loovalt erinevaid mänguasju ja materjale.
4. On huvi mängida erinevaid mängu.
5. Suudab mängu situatsioone erinevalt lahendada.
6. Tunneb rõõmu mängust, õpib leppima kaotusega.
7. Kasutab mängudes erinevaid vahendeid kokku sobitades.

Tunnetus-ja õpioskused

1. Saab aru lihtsamatest seostest (nt. aasta jaguneb kuudeks, päev tundideks)
2. Mõtleb nii kaemuslik -kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru.
3. Tegutseb 20 minutit keskendunult ja sihipäraselt.
4. Kavandab ja korraldab igapäevategevusi.
5. Uues olukorras julgeb küsida abi.
6. Tegutseb rõõmsalt, tunneb huvi kõige uue vastu, esitab küsimusi, uurib, katsetab.
7. Rühmitab esemeid ja nähtusi etteantud tunnuse alusel.
8. Korduvalt kuulnud jutud on meeles ning räägib neid omakorda teistele.
9. Tal on ettekujutus numbritest, tähtedest ja sümbolitest.

Sotsiaalsed oskused

1. Püüab arvestada teiste tunnetega, vastavalt suhelda.
2. On huvitatud eakaaslaste ja täiskasvanutega suhtlemisest.
3. Hoolib teistest, pakub oma abi.
4. Märkab reeglite rikkumist.
5. Oskab teha koostööd.
6. Otsib teistega kontakti ning meeldib, kui teised temaga kontakti otsivad.
7. Teab, et võõrad asjad tuleb tagastada, võõrastega kaasa ei minda.
8. Märkab vale käitumist, oskab seda seletada.

9. Oskab näha vanuselist erinevust.
10. Tunneb kokku lepitud reegleid, oskab neist rääkida.
11. Suudab oma seisukohtadele kindlaks jääda.

Eneseregulatsiooni oskused

1. Suudab oma viha kurjust sobival viisil väljendada.
2. Teab, et heade omadustega leiab sõpru.
3. Oskab käituda nii eakaaslaste kui täiskasvanutega.
4. Valib mängu, tegevusi ning mängukaaslasi.
5. Tegutseb teisi segamata.
6. Oskab jälgida ohutut käitumist teiste suhtes.
7. Saab iseseisvalt hakkama rutiinsete igapäevatoimingutega (riietumine, söömine, tualeti ja hügieenitarvete kasutamine), vajadusel küsib abi.
- 8.** Tegevuse lõppedes koristab enda järelt ja aitab teistel koristada.

Valdkond MINA JA KESKKOND

Mina; perekond; kodu; lasteaed; ametid ;ehitised; kodutehnika; sõidukid

1. Tutvusta iseennast (nimi, vanus, poiss, tüdruk)
2. Räägib oma perekonnast (ema, isa, õde, vend, vanaema, vanaisa)
3. Nimetab oma kodu asukoha.
4. Nimetab oma rühma nime, meeldetuletamisel nimetab lasteaia nime.
5. Teab erinevaid ruume lasteaias ning selgitab nende otstarvet.
6. Teab nimetada lasteaia töötajaid ja nende tegevusi.
7. Kirjeldab oma tegevusi ja mängu lasteaias.
8. Teab vanemate ameteid.
9. Nimetab erinevaid ameteid, nende töövahendeid ja tegevusi. (politsei, arst, juuksur, müüja)
10. Nimetab maja osasid. (uks, aken, sein ...)
11. Tunneb ära ja oskab nimetada erinevaid ehitisi kodukohas. (lasteaed, koolimaja, rahvamaja, raamatukogu, kauplus ...)

12. Tunneb ära ja oskab nimetada erinevaid kodumasinaid ja teab nende otstarvet.
13. Tunneb ära ja oskab nimetada erinevaid aiatööriistasid ja teab nende otstarvet.
14. Tunneb ära ja oskab nimetada erinevaid töömasinaid (kopp, kraana, prügiauto, kombain, traktor) ja teab nende tööülesandeid.
15. Tunneb ära ja oskab nimetada erinevaid transpordivahendeid (buss, rong, tramm, lennuk, helikopter, laev, paat), kirjeldab nende liikumisviise; õhus, maal, vees.
16. Oskab ühissõidukis käituda.
17. Tunneb ära eriotstarbelised sõidukid (kiirabi, politsei, tuletõrje), teab nende tööülesandeid ja vajalikkust.

Kodumaa, Eesti rahva tähtpäevad; kombed; teised rahvused

1. Teab oma rahvust ja keelt.
2. Tunneb ära Eesti Vabariigi tähtsamad sümbolid (eesti lipp, eesti hümn).
3. Tunneb ära ja oskab nimetada Eesti sümboolikat (suitsupääsuke, rukkilill, kala, puu).
4. Kirjelda tähtpäevi peres (sünnipäev, jõulud).
5. Teab rahvakalendri tähtpäevadega seonduvaid tegevusi. (kadripäev, mardipäev, lihavõtted, jõulud)
6. Osaleb jõukohasel viisil täiskasvanu juhendamisel pühadega ja rahvakalendri tähtpäevadega seotud tegevuses (ruumide kaunistamine, esinemine peol)
7. Teab mõistete õige-vale tähendust, aus-valelik tähendust.
8. Teab üldtunnustatud viisakusreegleid.
9. Tunneb lauakombeid.
10. Nimetab küsimuse korral sõbra nime ja kirjeldab sõbra positiivseid omadusi.
11. Oskab sõpra lohutada ja abistada.
12. Arvestab eakaaslaste ja täiskasvanute tunnetega, lahendab konflikte sõnaliselt.
13. Teab, et inimesed on erinevad (keeleline, vanuseline, tervisest tulenev)
- 14.** Tutvub teiste rahvustega.

Tervis ja selle väärtustamine

1. Tutvub toidupüramiidiga.
2. Teab, miks igal lapsel on isiklikud hügieenitarbed (hambahari, käterätik).
3. Teab, miks tekivad hambaaugud.
4. Nimetab toiduaineid, mida peaks iga päev sööma.

5. Nimetab inimese kehaosi ja teab nende vajalikkust.
6. Osutab küsimusel kopsude, südame, aju asukohale.
7. Teab esemeid ,mis võivad olla ohtlikud (nuga, käärid ,...)
8. Õpib ohte märkama ja teadvustama ning ohuolukorda vältima (kiikumine tooliga ,ohud mänguväljakul, ohutu jalgrattaga sõitmine, koristamata mänguasjad põrandal ...);
9. põletus- kuum vesi, tuletikud, põlev küünel, loomade ja putukate hammustused, vigastused teravate esemetega, õnnetused veekogudel.
10. Teab, et õnnetuse korral tuleb pöörduda täiskasvanu poole.
11. Teab, miks ei tohi võõrastega kaasa minna.
12. Tunneb ära ja teab, mis on suitsuandur, selgitab selle otstarvet.
13. Teab ja kirjeldab kuidas tegutseda ohuolukorras (tulekahju).
14. Nimetab hädaabinumbri 112 ja teab selle vajalikkust.

Liiklus

1. Oskab liigelda koos täiskasvanuga lasteaia ümbruses.
2. Järgib jalakäia ohutu liiklemise põhimõtteid; kõnnitee, ülekäigurada.
3. Selgitab helkuri ja turvavöö vajalikkust.
4. Teab lasteaia ümbruses olevate liiklusmärkide tähendust (ülekäigurada, kõnnitee, kergliiklustee, jalgrattatee, bussipeatus, arstiabi, õueala).
5. Oskab ühissõidukist väljuda (ei jookse sõiduki eest ega tagant).

Loodus (loodushelid, märkamine, elukooslused, loodushoid)

1. Tunneb rõõmu looduses viibimisest.
2. Märkab nähtusi ja muutusi looduses.
3. Märkab, kuulab ja tunneb ära erinevaid loodushääli (linnu- ja looma hääled, helid ümbritsevast keskkonnast)
4. Teeb lihtsamaid loodusvaatlusi lasteaia õuealal või lähipiirkonnas erinevatel aastaaegadel, jälgib aastaaegade vaheldumisega seotud muutusi.
5. Otsib kuju ja värvuse järgi loodusobjekte, elemente. (puud, taimed, kivid, muru, liiv, põld)
6. Käitub looduses loodushoidlikult ning järgib koostegutsemise reegleid.

Loomad (elupaigad, eluviisid, välimus)

1. Eristab ja mõistab üldmõisteid: metsloom, koduloom, lemmikloom.
2. Tunneb ära ja oskab nimetada meie metsades elavaid metsloomi, kirjeldab nende välimust.
3. Tunneb ära ja oskab nimetada koduloomi, kirjeldab nende välimust.
4. Tunneb ära erinevate koduloomade hääled (lehm, koer, kass ...)
5. Tunneb ära ja oskab nimetada tavalisemaid lemmikloomi, kirjeldab nende välimust (koer, kass, papakoi)
6. Tunneb ära ja oskab nimetada lõunamaa -ja põhjamaaloomi, kirjeldab nende välimust lõvi, kaamel, kaelkirjak, elevant, jääkaru, põhjapõder, pingviin).
7. Teab loomade eluviise (talveuni, elukoht- talu, mets, puu)
8. Õpib tundma loomaliste nimetusi (vasikas, põrsas, kassipoeg, kutsikas ...)

Linnud (elupaigad, eluviisid, välimus)

1. Eristab ja mõista üldmõisteid: paigalind, rändlind, kodulind.
2. Tunneb ära ja oskab nimetada kodulinde (kana, kukk, hani, part).
3. Tunneb ära ja oskab nimetada tuntumad veekogude linnud. (luik, part)
4. Tunneb ära ja oskab nimetada tuntumad rändlinnud (kuldnokk, toonekurg, pääsuke) ja teab nende eluviisi (ränne)
5. Tunneb ära ja oskab nimetada tuntumad paigalinnud (rasvatihane, leevike, varblane, vares)
6. Oskab kirjeldada lindude välimust (värvus, pea, nokk, kere, tiivad, saba, suled, jalad)
7. Vaatleb talviseid aialinde lastaia õuealal ja määrab neid tunnuste järgi.
8. Teab, miks on oluline väikeste aialindude talvine lisa toitmine.
9. Võrdleb ja eristab linde omavahel.

Putukad ning vihmauss, tigu, konn (nende elupaigad, eluviisid, välimus)

1. Mõistab üldmõisteid- putukad.
2. Tunneb ära ja oskab nimetada tavalisemaid putukaid (kärbes, mesilane, sääsk, sipelgas, lepatriinu, ämblik, rohutirts, liblikas).
3. Kirjeldab putukate välimust (värvus, muster, tiivad, jalad, silmad, tundlad)
4. Teab putukate elupaikaid (aed, mets, mesitaru, sipelgapesa).
5. Teab putukate liikumisviise (lendamine, ronimine, kõndimine, hüppamine)

6. Tunneb ära ja oskab nimetada vihmaussi, tigu, konna, kirjeldab nende välimust, eluviisi (liikumisviis, elupaik)

Veekogud, kalad

1. Mõistab üldmõistet- kala.
2. Kirjeldab kala välimust (uimed, soomused, sabauim, keha, pea, silmad, suu)
3. Teab, kus kalad elavad ja millest toituvad.

Puud, lilled, taimede kasvatamine

1. Eristab ja mõistab üldmõisteid: lehtpuu, okaspuu, lill., puuvili, köögivilj.
2. Tunneb ära ja oskab nimetada erinevaid puuvilju (õun, ploom, kirss, pirn).
3. Tunneb ära ja oskab nimetada erinevaid troopilisi vilu (banaan, apelsin, sidrun, viinamari, mandariin, arbuus, melon, ananass ...)
4. Tunneb ära ja oskab nimetada erinevaid köögivilju (kartul, kapsas, porgand, kaalikas, sibul, küüslauk, tomat, kurk ...)
5. Tunneb ära ja oskab nimetada aedmarju (vaarikas, maasikas, mustsõstar, punane sõstar)
6. Tunneb ära ja oskab nimetada erinevaid viljapuid (õunapuu, pirnipuu, kirsipuu).
7. Tunneb ära ja oskab nimetada lasteaia õuealal kasvavaid puid : okaspuud (kuusk, mänd), lehtpuud (tamm, kask, vaher)
8. Oskab nimetada ja teab, millisel puul- tammetõrud, käbid, vahtraninad.
9. Nimetab metsas kasvavaid taimi (mustikas, maasikas, vaarikas); seeni; loomi.
10. Oskab nimetada tuttavaid aias-ja metsas kasvavaid lilli (sinilill, ülane, lumikelluke, tulp, nartsiss, võilill)
11. Kasvatab täiskasvanu juhendamisel seemnest või sibulast taime ja jälgib tema kasvamist.
12. Teab, et taimed vajavad kasvamiseks vett, valgust, mulda, soojust.

Seened

1. Mõistab üldmõisted- seen.
2. Tunneb ära ja oskab nimetada eest metsades kasvavaid seeni: söögiseened- puravik, kukeseen, riisikad; mürgiseened: punane-ja valge kärbseseen.
3. Teab seente elukeskkonda ja kasutamist (mets; toit).

4. Nimetab seent osadena (kübar, jalg).

Aastaajad (ilmastikunähtused, valguse ja soojuse muutused, loodus; tööd ja tegemised õues)

1. Märkab loodses ja oskab nimetada ilmastikunähtuseid (vihm, äike, rahe, lumi, tuisk, vikerkaar, udu, torm).
2. Oskab nimetada aastaegasid- kevad, suvi, sügis, talv.
3. Vaatleb ja võrdleb looduse muutumist erinevatel aastaegade vaheldumisel.
4. Oskab kirjeldada aastaaga (ilm, õhutemperatuur, valguse muutused ,inimeste riietus, loodusevärvid, lasteaia ümbrus, puud, tööd-ja tegemised õues).
5. Oskab hoida enda ümber puhtust looduses ja kodu ümbruses.

Jäätmed

1. Teab, mis on jäätmed.
2. Kirjeldab jäätmekäitluse tegevusi: kogumine- sorteerimine (prügikastid) vedamine, prügikonteinerite tühjendamine ja vedu.
3. Sorteerib ise jäätmeid (mänguliselt).
4. Kasutab jäätmeid millegi uue loomiseks (meisterdamine).

Digiohutus

Õpib tahvelarvuti kasutamisega seotud toimingud: Vajuta /toksa - kiire puudutus ekraanil (sõrmeotsaga), lohista - lohista näppu mööda ekraani ilma tõstmata; tõuka /keri - kiire lohistusliigutus mille lõpus näpp eemaldub ekraanilt; tõuge vasakule või paremale: järgmise või eelmise objekti valimiseks; pista / näpista - kahe sõrmega kokku lahku liigutus ekraanil.

Loob täiskasvanu abiga seoseid, mida näeb ekraanil (tahvelarvutis) ja mis toimub päriselus.

Robootika

Haridusrobotid ja nende nutirakendused, programmeerimine.

Mõisted: robot, programm, programmeerimine.

Vajalikud digirakendused: Bee-Bot; mTiny

1. Käsitleb erinevaid digivahendeid.

2. Mõistab Bee-Boti roboti seljal olevate nuppude tähendusi.
3. Programmeerib täiskasvanu abiga Bee-Boti robotit soovitud suunas liikuma seljal olevate nuppude kaudu.
4. Ehitab täiskasvanu juhendamisel legodest mudeleid, etteantud juhiste järgi.

Valdkond KEEL JA KÕNE

Suhtlemine, grammatika, sõnavara, hääldamine, kirjalik kõne, lastekirjandus

1. Algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool tegevussituatsiooni.
2. Kasutab rollimängus erinevat intonatsiooni ja hääletugevust.
3. Kirjeldab täiskasvanu abiga olupilti ja annab edasi pildi seerial kujutatut sündmust.
4. Annab kuulnud teksti sisu edasi täiskasvanute küsimuste abil.
5. Jutustab pildi alusel, kasutab kõnes liitlauseid.
6. Mõistab suulisi küsimusi ja vastab nendele.
7. Mõistab ja kasutab kõnes nii üld - kui ka liiginimetusi.
8. Kasutab lühivastuseid ja terviklauseid.
9. Kasutab kõnes iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu ning võrdlusastmeid.
10. Kirjeldab eset, olukorda omadussõnaga.
11. Kasutab kõnes õigesti enamiku nimisõna käändevorme mitmuses.
12. Kasutab kõnes lihtsamaid põimlauseid, nud -ja tud kesksõnu, tingivat kõneviisi.
13. Kasutab kõnes aega väljendavaid nimisõnu, mõningaid vastandsõnu.
14. Hääldab õigesti emakeele häälikuid.
15. Häälib sõnu häälik haaval täiskasvanu abiga.
16. Tunneb kuulata iseseisvalt ära hääliku häälikute reas.
17. Sooritab kirja (eel) harjutusi.
18. Oskab kirjutada mõningaid joonistähti nii sõrme, puutüki, pliiatsiga- paberile, liivale, tahvlile.
19. Õpib kirjutama oma eesnime.
20. Saab aru loetud või jutustatud kirjanduspala sisust, oskab jutu sisu kohta vastata küsimustele.

21. Oskab tuttavat jutukest ümber jutustada.
22. Oskab väljendada end läbi lavastusmängu.
23. Loeb peast kuni nelja realisi liisusalme ja luuletusi.

Valdkond MATEMAATIKA

Hulgad, loendamine; arvud ja arvutamine; suurused ja mõõtmine; geomeetrilised kujundid; orienteerumine ajas ja ruumis

1. Rühmitab esemeid ja olendeid kahe erineva tunnuse alusel.
2. Moodustab etteantud esemete hulga järgi teise samaväärse hulga.
3. Võrdleb hulki, kasutades mõisteid :rohkem, vähem , võrdselt.
4. Teeb loendamise teel kindlaks esemete arvu (1-10).
5. Haarab silmadega esemete arvu hulgas (kuni 3 eset)
6. Kasutab arvukaarte 1-5.
7. Võrdleb esemete hulki paaridesse seades ning otsustab mida on rohkem kui, vähem kui.
8. Järjestab kolm eset suuruse, pikkuse ,laiuse ja kõrguse järgi.
9. Nimetab ja oskab kirjeldada etteantud kujundi (ring, ruut, ristkülik, kolmnurk) sarnasusi ja erinevusi ning leiab sarnaseid kujundeid ümbritsevast.
10. Laob kujunditest pilte ja mustreid.
11. Märkab lihtsama mustri rütmi ja suudab jätkata mustri moodustamist.
12. Teab ööpäeva osi hommik- päev- õhtu- öö; kirjeldab tegevusi ja sündmusi.
13. Teab tegevusi ja sündmusi eile- täna- homme.
14. Määrab enda asukoha teiste laste ja asjade suhtes.
15. Määrab esemete asukoha asenditunnuse alusel (ülal- all, ees- taga, sees- väljas).
16. Õpib määrama vasakut ja paremat poolt.

Valdkond KUNST

Kujutamine ja väljendamine; kujundamine; voolimine; joonistamine;maalimine; meisterdamine; kunsti vaatlemine; vestlused kunstist

1. Jutustab piltides nii tuttavatest asjadest ja kogetud sündmustest kui ka oma fantaasiatest.
2. Kasutab emotsioonide, nähtuste, esemete jne. kujutamiseks värvitoone oma seostest ja tunnetest lähtuvalt.
3. Võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone ning tunneb põhivärvidele lisaks roosat, musta, valget, pruuni, oranži, lillat.
4. Koostab elementidest lihtsa kordumisskeemiga mustririba eseme äärise kaunistamiseks.
5. Kujundab õpetajaga koos tähtpäevakaardi ja kingituse meelepäraste motiividega.
6. Muudab voolimismaterjalide kuju neid pigistades ja venitades, ühendab voolitud detaile omavahel.
7. Õonestab ümarvorme süvendit pöidlaga vajutades.
8. Harjutab õiget pliiatsihoidu- hoiab pliiatsit pöidla ja nimetissõrme vahel, toetades seda keskmise sõrmega.
9. Joonistab ja värvib pindu värvi- ja viltpliiatsitega, kriitide ja sõega, muutes joonte tihedust.
10. Värvib värviraamatu kujundeid ,püüdes püsida etteantud joonte piires.
11. Kasutab joonistusvahendeid liigse surveta.
12. Joonistab ära tuntavalt inimest, maja, puud.
13. Joonistab omal viisil loomi ,linde, taimestikku.
14. Oskab kasutada maalimistarbeid, väldib töö ja värvide määrdumist.
15. Võtab pintslile vajaduse korral lisaks värvi ja katab pindu.
16. Ei kata maalides juba küllaldaselt kaetud pinda korduvalt.
17. Teeb objektidele väiksemaid detaile pintsli vajutuste ja - tõmmetega.
18. Rebib ja lõikab paberist ribasid ja kujundeid ning kleebib need sõltuvalt töö olemusest.
19. Oskab kasutada liimipulka ,määrides detailidele ühtlaselt liimi.

- ## Valdkond MUUSIKA

1. Laulab rühmaga samas tempos.
2. Laulab peast lihtsamaid õpitud rahva- ja lastelaule.

1. Väljendab muusika meeleolu liikumise kaudu (nt plastilise intoneerimise ehk loova liikumisega).
2. Tantsib, kasutades eakohaseid tantsuelemente (nt põlvetoetõõnd ja jook, liikumine hantlaga ja ringis).

1. Kuulab laulu ja muusikapala.
2. Väljendab emotsionaalselt kuulatud muusikas tajutud kontrastseid meeleolusid liigutuste ja liikumisega.
3. Tunneb kuulmise järgi ära mõningaid õpitud laule.

51

Valdkond LIIKUMINE

4-AASTANE

Liikumisteadmised

1. Sooritab harjutusi õpetaja korralduste ja sõnalise seletuse järgi.
2. Järgib meeldetuletamise korral hügieeninõudeid.

Põhiliikumised

1. Sooritab põhiliikumisi kombinatsioonides ja õpitud harjutustes.
2. Teeb koordineerimise, tasakaalu ja osavust arendavaid harjutusi.

Liikumismängud

1. Mängib 2-4 reeglise liikumismänge.
2. Pingutab end rühmategevustes ühise eesmärgi nimel.

Spordialad:

Võimlemine

1. Sooritab juhendamisel kuni neljast harjutusest koosnevat kombinatsiooni.
2. Hoiab oma kohta erinevates rühmitustes: kolonnis, ringis, viirus.

Kelgutamine, suusatamine

Kasutab suuskadel liikudes käte abi ja keppide tuge.

Ujumine

Kasutab sihipäraselt abivahendeid (rõngast, kätiseid, nn nuudlit).

Tants ja rütmika

1. Sooritab imiteerivaid liigutusi muusika järgi.
2. Plaksutab ja liigub vastavalt rütmile.

Vabaaeg ja loodusliikumine

1. Algatab iseseisvalt mängu.
2. Tegutseb iseseisvalt lasteaia õuealal.

5-AASTANE

Liikumisteadmised

1. Nimetab kodukohas harrastatavaid spordialasid ja peetavaid spordivõistlusi.
2. Teab spordivahendite nimetusi ning kasutab erinevaid spordivahendeid (nt topispalli) ohutult, sobival viisil ja kohas.

3. Õpitud tegevustes kasutab ohutuid liikumisviise.

Põhiliikumised

1. Kasutab põhiliikumisi aktiivses tegevuses ja mängudes.

2. Sooritab staatilist tasakaalu nõudvaid harjutusi.

3. Teeb harjutusi väikevahenditega.

Liikumismängud

1. Mängib kollektiivseid võistlusmänge (kujutlusmäng, rollimäng, lihtsam teatevõistlus)

2. Osaleb jõukohastes teatevõistlustes (nt joonejooksud).

3. Tunnustab nii enda kui ka vastasmeeskonna edu.

Spordialad:

Võimlemine

1. Teeb vahenditega (palliga, hübitsaga) harjutusi eakohaselt tehniliselt õigesti.

2. Valitseb oma liigutusi koordineerimiseks ja tasakaalu nõudvaid harjutusi tehes.

3. Sooritab tasakaalu, painduvust ja osavust arendavaid harjutusi.

Kelgutamine, suusatamine

1. Veab üksi, kahekesi, kolmekesi kelgul kaaslast.

2. Kelgutab mäest alla, täites eriülesandeid (nt haarab esemeid).

3. Suusatades kasutab libisemist.

Ujumine

1. Mängib veemänge ega karda vett.

2. Järgib basseini kasutamise hügieenireegleid ning õpetaja juhendamisel ka ohutusreegleid.

Tants ja rütmika

1. Jäljendab liikumisega erinevaid rütme.

2. Liigub vastavalt muusika tempo kiirenemisele ja aeglustumisele.

3. Liigub muusika järgi iseseisvalt ja vabalt.

Vabaaeg ja loodusliikumine

1. Kasutab spordi- ja mänguväljakute vahendeid sihipäraselt.

2. Sooritab rännakuid ja orjenteerub koos õpetajaga.

5-6 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

ÜLDOSKUSED

Mänguoskused

1. Mängib koos teiste lastega huvitavalt ja loovalt (mängusüzeed on muutunud keerulisemaks, loovamaks).
2. Täidab täpselt erinevaid mängureegleid.
3. Ühendab erinevad tegevused ja mängud omavahel.
4. Toob välja rollile iseloomulikud toimingud ja suhted (tegevused, kõne, intonatsioon, emotsionaalsus)
5. Järgib reegleid ning selgitab ka mängukaaslastele lihtsamaid reegleid.
6. Suudab mängukaaslastega leppida kokku mängu valikus ja lahendada konflikte, lihtsamaid probleeme.
7. Tunneb rõõmu võistlusmängust, teab, et võidu nimel tuleb pingutada.
8. Kasutab mängudes erinevaid vahendeid, jälgendab mängus täpsemalt täiskasvanu tegevust.

Tunnetus- ja õpioskused

1. Oskab näha asju tervikuna.
2. Kasutab sidusat kõnet, tema dialoog on suunatud rohkem iseendale.
3. Tegutseb, sihipäraselt, on suuteline keskenduma tegevusele 20-30 minutiks.
4. Suudab alustatu lõpule viia, planeerib oma aega.
5. Tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiseid kasutades, abi küsides.
6. Tahab õppida uusi asju, tahab tunda eduelamust, esitab küsimusi, uurib ja katsetab.
7. Rühmitab esemeid ja nähtusi mitme erineva tunnuse põhjal.
8. Teab, et kordamise tulemusel jääb õpitu meelde.
9. Kasutab teadmisi igapäevastes situatsioonides, nii uudses kui ka sarnases olukorras.

Sotsiaalsed oskused

1. Püüab vestelda teistega vastavalt nende tunnetele, emotsioonidele.
2. Huvitub sõprade huvidest on hea suhtleja.
3. Märkab abivajajat, otsustab abi ja vajadusel küsib seda ka ise.
4. Teab, miks on reeglid vajalikud, osaleb ise reeglite kujundamisel
5. Arvestab oma eakaaslastega ja täiskasvanutega.
6. Loob sõprussuhteid tuttavas ringkonnas.
7. Teab, millised on oma ja millised ühised mänguasjad, töövahendid jne.
8. Teeb vahet õigel ja valel käitumisel.
9. Teab, et inimesed on erinevad ja omanäolised.
10. Järgib rühmareegleid, teab miks on need vajalikud.
11. Selgitab oma seisukohti nii eakaaslastele kui täiskasvanutele.

Eneseregulatsiooni oskused

1. Suudab oma emotsioone kirjeldada, teiste tunnetega arvestada.
2. Tunneb, et mõni tegevus või omadus on teistest parem.
3. Teab, et tema käitumine mõjutab teisi.
4. Kutsub tegevustesse ja mängudesse ka teisi.
5. Tegutseb ja vastutab oma käitumise eest.
6. Teab, mis mõjutab tervist, mis võib olla kahjulik ja vähem kahjulik.
7. On omandanud eneseteenindamise harjumused.
8. Oskab hoida vahendeid, tegevuse lõppedes koristab enda järel.

Valdkond MINA JA KESKKOND

Mina

1. On ettekujutus oma minast ning enda ja teiste rollidest.

Perekond

1. Oskab rääkida oma perest.

Kodu

1. Kirjeldab pereliikmete koduseid tegevusi ja nimetab oma kohustusi nende hulgas.

Lasteaed ja kool

1. Teab öelda, kusa sub lasteaed.
2. Nimetab lasteaia töötajaid (ametinimetus ja töötaja nimi)

Ametid, elukutsed, tööd

1. Põhjendab mängu- või töökoha korrastamise vajadust.

Kodumaa ja teised rahvad

1. Nimetab Eesti riigi sümboleid.
2. Teab Eesti Vabariigi presidendi nime.
3. Selgitab millal lipud heisatakse ja hümnid lauldakse.

Tähtpäevad; pühad

1. Oskab kirjeldada tähtpäevade tähistamist oma lasteaias või kodus.

Üldinimlikud väärtused

1. Väljendab oma käitumisega, et inimeste huvid ja arvamused võivad erineda.

2. Selgitab erinevate abivahendite vajadust. (prillid, ratastool, kaldteed)

Sõprus ja abivalmidus

1. Oskab andeks anda ja leppida.

Hoolivus, suhtumine erinevustesse

1. Oskab väljendada oma emotsioone, teisi arvestavalt. (rõõm, mure jm.)

2. Märkab ja mõistab enda ja teiste emotsioone.

Ehitised

1. Oskab nimetada maja ehitamiseks kasutatavaid materjale. (puit, kivi jm.)

2. Teab nimetada lasteaia läheduses olevaid hooneid. (kool, Rahva maja, kauplused, raamatukogu jm.)

Kodumasinad

1. Kirjeldab kodumasinaid ja elektroonikat ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte.

Sõidukid

1. Oskab nimetada liikide järgi: veesõidukid, õhusõidukid jm.

Jäätmed

1. Teab kuidas ja miks on vaja prügi sortida.

Tervise väärtustamine

1. Selgitab kuidas hoida enda ja teiste tervist, et alkoholi tarvitamine ja suitsetamine kahjustavad tervist.

2. Teab pesemise tähtsusest, hügieeni olulisusest haiguste ärahoidmisel.

Hammaste tervis

1. Selgitab, miks tekivad hambaaugud, miks piimahambad ära tulevad.

Tervislik toitumine

1. Teab milline toit on lapse tervisele hea, oskab nimetada erinevaid toiduaineid, toiduainete rühmi.

Inimkeha tundmine

1. Selgitab, milleks on vajalikud silmad, kõrvad, nina, suu.

2. Nimetab erinevaid meeleelundeid – kuulmis- ja tasakaaluelund, nägemis – , haistmis – ning maitsmiselund.

Ohutus ja turvalisus

1. Nimetab ohtlike olukordi, esemeid jm., oskab ohu korral pöörduda täiskasvanu poole.

Kodukoha loodus: veekogud, kodupaiga mets- ja koduloomad; taimes, seemed ja putukad

1. Loetleb puu osi (tüvi, võra, oksad), lehtpuid, viljapuid.

2. Kirjeldab kaladele iseloomulike tunnuseid (uimed, soomused, saba)

3. Nimetab tuntumaid paiga – ja rändlinde, põhjendab, miks linnud lendavad soojale maale.

Loomad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng

1. Oskab kirjeldada loomade välimust, toitumist, käitumist.

Putukad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng

1. Oskab nimetada putukate iseloomulikke tunnuseid nende elu erinevatel aastaegadel ja erinevates elukeskkondades (maismaa, vesi, õhk, muld)

Taimed: erinevad kasvukohad ja vajadused, välimus, kasv, areng

1. Teab, mis aastaajal valmivad viljad, millised tööd on iseloomulikud erinevatel aastaegadel.

Öö ja päev: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses

1. Oskab seostada muutuseid looduses öö ja päeva vaheldumisel.

Aastaajad: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses ning loomade ja inimeste tegevused

1.Nimetab aastaaegu, kirjeldab nende olulisemaid tunnuseid.

Ilmastik ja erinevad ilmastikunähtused

1.Oskab kirjeldada vee ja lume omadusi.

2.Oskab kirjeldada vaatluse põhjal ilmastikunähtusi. (külm, soe, tuuline, vaikne päikesepaisteline, pilves, udune, kuiv, sajune)

Inimese mõju loodusele: loodushoid, säästev areng.

1.Teab, et looduse säästmiseks saab paljusid inimeste valmistatud esemeid taaskasutada.

Valguse, temperatuuri, vee, õhu ja toitainete tähtsus taimedele ning loomadele.

1.Teab, et taimed ja loomad vajavad kasvamiseks vett, valgust ja õhku.

2.Oskab kirjeldada erineva temperatuuri mõju taimedele, loomadele ja inimesele.

Valgusfoor ja tänava ületamine

1.Ületab iseseisvalt ohutult sõidutee; kõnnib maanteel õigelpool servas.

Liiklusmärgid

1.Tunneb lasteaia lähiümbruses olevaid liiklusmärke ning teab nende tähendusi.

Sõidukid

1.Teab nimetada erinevaid sõidukeid. (nt. teetöomasinad, tänavapuhastusauto, teerull, liivapuistur, sahk) traktor, kombain, ekskavaator jm.

Helkur, turvatool ja -vöö

1.Oskab kirjeldada liiklemise ohtusi erinevates ilmastikuoludes.

2.Oskab selgitada, kus ja kuidas helkurit kanda.

Digipädevus

Vajalikud digirakendused: Bee – Bot programmeeritav põrandarobot (läbipaistev taskutega matt), mTiny avastaja komplekt (juhtpliiats, koodikaardid, maskid, rajakaardid).

- 1.Laps oskab haridusrobotit eesmärgipäraselt kasutada.
- 2.Laps tutvub lihtsate programmimeerimisvõtetega mänguliselt.
- 3.Lapsel kasvab tähelepanelikkus, täpsus, püsivus ja loovus.
- 4.Laps kogeb mängurõõmu roboteid kasutades.

Valdkond KEEL JA KÕNE

Suhtlemine

- 1.Räägib iseendast ja esitab küsimusi täiskasvanu kohta.(nt. Kus ta elab?)
- 2.Kasutab ja mõistab suhtlemisel nalja, narritamist.
- 3.Püsib teemas, vajaduse korral läheb kaasa teiste algatatud teema muutustega.
- 4.Annab edasi kuulnud teksti (nt. muinasjutu) sündmuste järgnevust, põhjusi ning tegelaste käitumis suunavate küsimuste/korralduste abil.
- 5.Jutustab pildi või kogemuse põhjal seotud lausungitega.
6. Jutustades seob lausungeid peamiselt sõnadega ja siis, siis ja.
- 7.Suunab kõnega kaaslaste tegevus ja annab sellele hinnanguid
- 8.Loeb luuletust koos kaaslasega, dialoogina.

Grammatika

- 1.Kasutab kõnes õigesti saava ja rajava käände vorme.(saab müüjaks, kõnnib majani).
2. Märkab grammatika vigu täiskasvanu kõnes (nt.lugeb õige loeb) ning osutab neile.
- 3.Kasutab kõnes enamasti õigesti umbisikulist tegumoodi. (loetakse, loeti)

Sõnavara

- 1.Kasutab kõnes õigesti aega väljendavaid määrsõnu eile, täna, homme.
- 2.Kasutab kõnes mõningaid samatähenduslikke sõnu(nt. Jookseb, lippab, sibab)
- 3.Mõistab samatüveliste sõnade erinevusi(joonistaja, joonistus, jooneline)
4. Kasutab õigesti sihilisi ja sihituid tegusõnu (veereb – veeretab; sõidab – sõidutab)
5. Nimetab ühe õpitud kategooria piires vähemalt 2 sõna (lilled – nelk, roos).

Hääldamine

1.Kordab järele ja hääldeb ise õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tuttava tähendusega sõnu.

Kirjalik kõne

1.Häälleb täiskasvanu abiga(järele korrates, abivahendeid kasutades) 1-2 silbilisi sulghäälikuta ja häälikuühendita sõnu.

2.Määrab hääliku asukoha(alguses, lõpus, keskel) häälikuühendita sõnas.

3.Kordab täiskasvanu eeskujul eri vältes kahest sõnast koosnevaid ridu nt. koli – kolli(IIIv); koli – kooli(IIIv).

4. Loeb üksikuid sõnu kindlas situatsioonis (nt. poe-tänavnimes, sildid)

5.Joonistab joontega ruudulisse vihikusse mustreid; kirjutab joonistähti.

Lastekirjandus

1.Saab aru kirjanduspala sisust.

2.Oskab iseloomustada kirjanduspala tegelasi.

3. Tuttava kirjanduspala põhjal kujutleb end mitmesuguste tegelastena, annab edasi tegelaste iseloomu, käitumist, emotsioone.

Valdkond MATEMAATIKA

Hulgad; loendamine; arvud - arvutamine

1. Jaotab antud erinevaid esemeid etteantud tunnuse(värv, suurus, kuju) alusel.
2. Kasutab esemete arvu võrdlemisel sõnu rohkem, vähem, võrdselt, ühepalju.
3. Loendab 12 piires, teab arvude rida 12 ni.
4. Oskab nimetada antud arvule eelnevat/järgnevat arvu.
5. Tunneb numbrimärke.
6. Võrdleb arve (on suurem kui, on väiksem kui).
7. Paneb kokku kahe hulga esemeid ja liidab.
8. Võtab ühest hulgast ära ja lahutab.

Suurused ja mõõtmine

1. Järjestab kuni 5 eset suurustunnuse järgi.
2. Leiab vaadeldavast objektist silma järgi suurema – väiksema – sama suure ning kontrollib objekte kõrvutades.
3. Hindab kaugust silma järgi.
4. Mõõdab pikkust, laiust ja kõrgust kokkulepitud mõõtevahendiga.
5. Järjestab raskuse ja paksuse järgi.

Geomeetrilised kujundid

1. Rühmitab kujundeid vormi, suuruse, värvi jm. järgi.
2. Koostab mustreid, laob pilte kujunditest.

Orienteerumine ajas

- 1.Kirjeldab tegevusi erinevatel nädalapäevadel ja teab nädalapäevade nimetusi.
2. Eristab mõisteid: kiiresti – aeglaselt, varsti, hiljem, kohe.

Orienteerumine ruumis

- 1.Määrab eseme asukoha teise eseme suhtes: all-peal, kohal, keskel, äärel, vasakul-paremal.
- 2.Orienteerub ruumis (õues) juhendite järgi.

Valdkond KUNST

Kujutamine ja väljendamine

- 1.Püsib töös valitud teemas seda isikupäraselt tõlgendades.
- 2.Võrdleb heledamaid ja tumedamaid värvitoone ning oskab neid kasutada oma töös.

Kujundamine

- 1.Vaib idee teostamiseks sobivad vahendid.

Voolimine

- 1.Voolib loovalt.
- 2.Oskab edasi anda eseme osade suurusvahekordi, kehaosade asendeid ja lihtsamat tegevust.

Joonistamine

- 1.Joonistab tuttavaid esemeid ümbritsevast ning pilte fantaasia järgi.
- 2.Joonistused on mitmekesised ja sisukad.
- 3.Kasutab erinevaid joonistamisvõimalusi: kriidi külgedega katab suuremaid pindu, pliiatsi survest oleneb tooni tugevus jne.

Maalimine

- 1.Katsetab värvide segamist.
- 2.Koos õpetajaga segab heledama värvi hulka tumedamat värvi, saadakse uus toon.
- 3.Maalib tööle tausta.

Meisterdamine

- 1.Meisterdab erinevatest karpidest, topsidest, looduslikust materjalist jne.
- 2.Tööle liimib, voldib, rullib detaile, lõngajuppe, nõõri, riideribasid jne.
- 3.Teeb lihtsamaid lõnga - , tekstiili – ja villatöid, mis nõuavad erinevate oskuste harjutamist: punumist, põimimist, sõlmimist.

Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist

- 1.Märkab teoseid vaadates detaile ja värve ning tajub meeleolu.
- 2.Vaatleb huviga raamatuillustratsioone, kunstiteoseid, esitab nende kohta küsimusi ja avaldab oma arvamust.

Valdkond LIIKUMINE

Liikumise alased teadmised

- 1.Osaleb lasteaia spordipäeval.
- 2.Talub kaotust võistlusmängudes.
- 3.Teab ja kasutab mõisteid õpitud terminoloogia piires.
- 4.Mõistab hügieeninõuete olulisust.
- 5.Õnnetuse või ohukorral teab, kuidas kutsuda appi täiskasvanu.

Põhiliikumised

- 1.Käsitseb väikevahendeid aktiivses tegevuses.

Liikumismängud

- 1.Käsitseb mängu – ja spordivahendeid loovmängudes.

Spordialad: võimlemine

- 1.Valitseb oma liigutusi.
- 2.Säilitab dünaamilistes harjutustes tasakaalu.

Spordialad: kelgutamine, suusatamine

- 1.Suusatab vahelduva libiseva sammuga.

Tants ja rütmika

- 1.Kasutab lihtsamaid tantsusamme üksi ja rühmas tantsides.

Valdkond MUUSIKA

Laulmine

- 1.Laulab väljahingamisel loomuliku häälega.
- 2.Esitab laule rühmaga samas tempos.
- 3.Laulab peast teistega koos mõningaid rahva- ja lastelaule.

Muusikalisrütmiline liikumine

- 1.Muudab liikumist muusikaosade ja muusikaliste väljendusvahendite vaheldumise põhjal (tempo, dünaamika, register),arvestades pussi ja meetrumit (nt liigub hanereas ja ringis nii üksi kui paaris).
- 2.Esitab õpetaja seatud tantse, kasutades õpitud tantsuelemente.

Muusika kuulamine

- 1.Tunneb ära lihtsamaid žanre (marss, laul, tants).
- 2.Väljendab kuulatud muusikas tajutud meeleolusid (liikumise, laulmise, pillimängu) kaudu, nt järgib tempot ja rütmi kehalise liikumisega või tundes ära õpitud laulu (kuuldes nii meloodiat kui ka sõnu), hakkab kaasa laulma.
- 3.Väljendab loovalt muusika kuulamisest saadud elamusi.

Pillimäng

- 1.Mängib rütmi- ja meloodiapille (nt guiro, triangel, kõlaplaadid) lihtsamaid ostinato kaasmänge (lühikest korduvat rütmi-, viisi- või meloodialõiku).
- 2.Mängib pilliansamblis

6-7 AASTASE LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED

ÜLDOSKUSED

Mänguoskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

1. suudab mängule keskenduda;
2. kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid;
3. rakendab mängudes oma kogemusi, teadmisi ja oskusi;
4. algatab mängu ja arendab mängu sisu;
5. täidab mängudes erinevaid rolle;
6. suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
7. järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada.

Tunnetus- ja õpioskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

1. suudab õppimisele kuni 30 minutit keskenduda;
2. saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
3. suudab täita kahe-kolmeosalist igapäevast juhust või korraldust;
4. esitab õppe- ja kasvatustegevuste käigus küsimusi, arutleb ja oskab oma mõtteid arusaadavalt väljendada;
5. rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
6. saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
7. kasutab õpitut erinevates olukordades ja probleeme lahendades;
8. kasutab sobivaid digivahendeid ja võtteid probleemilahenduseks.

Sotsiaalsed oskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

1. tunneb huvi teiste vastu, oskab luua sõprussuhteid ja tahab ning julgeb suhelda;
2. püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
3. oskab kaaslastega arvestada ja teha koostööd ning osutab ja küsib vajadusel abi;
4. teeb vahet sobiva ja ebasobiva käitumise vahel, valib sobiva käitumisviisi vastavalt olukorrale ning mõistab oma käitumise tagajärgi;
5. järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
6. mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;

7. osaleb ja teeb ettepanekuid otsustusprotsessides;
8. suudab uudsetes olukordades toime tulla vajadusel täiskasvanu juhiseid järgides.

Eneseregulatsiooni oskused

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

1. suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada;
2. kavandab, algatab ja korraldab mängu ja igapäevategevusi ning viib alustatud tegevused lõpuni;
3. suudab pingutust nõudva tööülesande kallal iseseisvalt ja grupis sihipäraselt tegutseda;
4. oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
5. saab hakkama eneseteenindamisega, kasutab vahendeid heaperemehelikult, koristab enda järelt ning tal on kujunenud esmased tööharjumused;
6. kasutab vajadusel vaimset tasakaalu ja rahunemist soodustavaid tegevusi.

Valdkond MINA JA KESKKOND

Mina

1. Tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi ja huvisid.

Perekond

1. Teab oma pereliikmeid ja lähisugulasi.
2. Mõistab, et pered võivad olla erinevad.
3. Jutustab oma vanavanematest.

Kodu

1. Kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone.

2. Teab kodust aadressi.

Lasteaed; kool

1. Teab lasteaia aadressi.

2. Nimetab erinevaid ameteid lasteaias ja nende vajalikkust.

3. Kirjeldab lasteaia kodukorda ning teab rühmareegleid ja traditsioone.

4. Teab kooli kui õppimise kohta.

5. Oskab kirjeldada, mille poolest lasteaed erineb koolist.

Ametid; elukutsed; tööd

1. Oskab nimetada pereliikmete elukutseid ja ameteid.

2. Teab ja oskab kirjeldada erinevaid elukutseid.

3. Mõistab töö ja vastutuse tähtsust.

4. Soovib osaleda jõukohastes kodutöödes.

5. Selgitab raha otstarvet.

Kodumaa ja teised rahvad

1. Nimetab Eesti riigi sümboleid (lipp, vapp, lind, lill, kivi) ja rahvatraditsioone.

2. Oskab nimetada teisi rahvusi, teab ja nimetab Eesti lähinaabreid: Soome, Rootsi, Venemaa, Läti.

Tähtpäevad; pühad

1. Teab eesti rahva traditsioone ja kombeid.

2. Teab tähtpäevi ja nende tähistamise vajalikkus (emakeelepäev, sõbrapäev jm)

3. Oskab nimetada riiklikke pühi ja nendega seotud traditsioone (riigi aastapäev jm)

Üldinimlikud väärtused

1.Oskab järgida käitumisreegleid erinevates olukordades (kaupluses, teatris jne).

2.Mõistab vastutust oma tegude eest.

3.Teab mõistete **ausus ja austus** tähendust ning oskab vastavalt käituda.

Sõprus ja abivalmidus

1.Oskab luua ja hoida sõprussuhteid, teab sõpruse tähendust, oskab kirjeldada sõbraks olemist ning sõber olla.

2.Kirjeldab tundeid, mis tekivad tülitsedes ja leppides.

Hoolivus; suhtumine erinevustesse

1.Oskab kirjeldada oma emotsioone ja tundeid.

2.Oskab kaasinimestega tähelepanelikult käituda (vanemad, vanavanemad jt).

3.Mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused.

4.Suhtub ümbritsevasse hoolivalt ning käitub teda säästvalt.

Ehitised

1.Oskab kirjeldada vanaaja kodu ja selle sisustust, teab nimetada kõrvalhooneid ning nende otstarvet.

2.Oskab nimetada teenindusasutusi ja nende vajalikkust.

Kodumasinad

1.Kirjeldab kodumasinaid ja elektroonikat ning teab nende otstarvet ja seotud ohte.

Sõidukid

1.Oskab nimetada või kirjeldada erineva töö tegemiseks vajalikke sõidukeid (kraanaauto, prügiauto, teerull jm)

Jäätmed

1.Teab, miks on vaja prügi sorteerida (paber, plast, patareid)

- 2.Oskab kirjeldada asjade korduva kasutamise võimalusi.
- 3.Mõistab asjade säästliku kasutamise vajalikkust (tarbetud ostud, raiskamine)

Tervise väärtustamine

- 1.Kirjeldab, mida tähendab tema jaoks terve olemine.
- 2.Kirjeldab, kuidas hoida enda ja teiste tervist.
- 3.Kirjeldab, kuidas ümbritsev keskkond ja inimeste käitumine võib mõjutada tervist.
- 4.Teab, mis on haigus.
- 5.Teab, milline tegevus või käitumine kahjustab tervist (alkoholi tarvitamine, suitsetamine)
- 6.Teab, mis on ebatervislik toitumine.
- 7.Oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku.
- 8.Järgib isikliku hügieeni nõudeid.

Hammaste tervis

- 1.On teadlik hammaste hooldamisest ning järgib hammaste hooldamise põhimõtteid igapäevaelus.

Tervislik toitumine

- 1.Oskab nimetada milliseid toiduaineid iga päev süüa rohkem ja milliseid vähem, et olla terve.

Inimkeha tundmine

- 1.Selgitab, mis on südame ja kopsude kõige olulisem ülesanne ning teab, millised tegevused aitavad neid hoida tervena.
- 2.Teab tüdruku ja poisi erinevusi.

Ohutus ja turvalisus

- 1.Kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm.

2. Teab ja tunneb ümbritsevaid ohte (olukordadest, inimestest, keskkonnast, loomadest ja käitumisest põhjustatud ohud).

3. Nimetab hädaabinumbri 112 ja oskab seda kasutada.

4. Teab ja kirjeldab, kuidas tegutseda ohuolukordades (vette kukkumine, läbi jää vajumine, tulekahju, põletus, teadvuseta või raskelt vigastada saanud kaaslane).

5. Selgitab, kuidas käituda eksinuna linnas/maal või metsas.

Kodukoha loodus: veekogud; kodupaiga mets –ja koduloomad; taimed, seened ja putukad

1. Kirjeldab kodukoha loodust (mets, park, suur puu, jne), tuntumaid taimi, seeni, metsloomi, koduloomi ja putukaid.

2. Oskab nimetada teravilju, mida kasutatakse söögiks või mis kasvavad kodukoha lähedal põldudel.

Loomad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng

1. Nimetab tuntumaid erineva elupaiga ja – viisiga loomi ning kirjeldab nende välimust.

2. Teab loomade käitumise erinevusi eri aastaegadel (rändlinnud, talveuni, pesaehitus ja poegade toitmine)

Putukad: erinevad elupaigad ja eluviisid, välimus, kasv, areng

1. Oskab kirjeldada tuttavate putukate välimust ja nende elupaiku.

Taimed: erinevad kasvukohad ja vajadused, välimus, kasv, areng.

1. Oskab nimetada ning kirjeldada aias ja metsas kasvavaid taimi (marjad: mustikas, maasikas, kirsipuu toomingas, pihlakas jm).

Öö ja päev: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses

1. Kirjeldab sõnadega loodust ja inimesi erinevates tsüklites: ööpäev, nädal, aastaring.

Aastaajad: nende vaheldumine ja sellega seotud muutused looduses ning loomade ja inimeste tegevused

1. Seostab muutusi looduses aastaegade vaheldumisega ning oskab neid kirjeldada.
2. Oskab nimetada inimeste iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast (seemnete külvamine, taimede istutamine, põldude kündmine, mererannas päevitamine, veekogudes ujumine, jalgrattaga sõitmine, lehtede riisumine, suusatamine jne.).
3. Oskab nimetada loomade iseloomulikke tegevusi olenevalt aastaajast (ehitavad pesa, toidavad poegi, talveuni, rändamine lõunasse jm).

Ilmastik: erinevad ilmastikunähtused

1. Selgitab ilmastikunähtuste seost aastaegadega, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad.

Inimese mõju loodusele: loodushoid, säästev areng

1. Suhtub ümbritsevasse hoolivalt ning käitub seda säästvalt.
2. Kirjeldab, millised on inimtegevuse positiivsed ja negatiivsed mõjud tema koduümbruse loodusele.
3. Teab, kuidas loomi talvel aidata.
4. Teab prügi sorteerimise vajalikkust ning oskab sortida lihtsamat prügi (pudelid, paber, olmeprügi).
5. Soovib osaleda looduse korrastamises.

Valguse, temperatuuri, vee, õhu ja toitainete tähtsus taimedele ning loomadele

1. Selgitab valguse, temperatuuri, vee, toitainete ning õhu tähtsust taimedele, loomadele ja inimestele.

Valgusfoor ja tänava ületamine

1. Oskab kirjeldada oma teekonda kodust lasteaeda.

2. Teab, kuidas ületada ristmiku.
3. Teab liiklemise erinevusi linnas ja maal.
4. Oskab kasutada hädaabi numbrit 112.
5. Teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.

Liiklusmärgid

1. Teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda.
2. Teab, kuidas käituda ühissõidukist väljudes.
3. Teab rulluiskude, rulaga sõitmise nõudeid (kiiver, põlve- ja küünarnukikaitsmed, ohutud paigad)

Sõidukid

1. Tunneb erinevaid sõidukeid oskab kirjeldada sõiduki ülesandeid lähtuvalt tööülesandest

Helkur, turvatool ja -vöö

1. Teab kuhu kinnitada helkurribad.

Digipädevus

Vajalikud digirakendused: Bee – Bot programmeeritav pörandarobot (läbipaistev taskutega matt), mTiny avastaja komplekt (juhtpliiats, koodikaardid, maskid, rajakaardid).

1. Laps oskab haridusrobotit eesmärgipäraselt kasutada mängus.
2. Oskab algtasemel programmerida (Bee-Bot ja mTiny liikumist juhtida).
3. Laps kasutab mTiny juhtpliiatsit, koodikaarte, maske, rajakaarte.
4. Laps oskab tegutseda meeskonnas, arvestab kaaslastega.
5. Laps tunneb rõõmu loovast tehnoloogiaalasest eneseväljendusest.

Valdkond KEEL JA KÕNE

Suhtlemine

- 1.Kasutab dialoogis erinevaid suhtlusstrateegiaid(nt veenmine, ähvardamine) sõltuvalt suhtluseesmärkidest.
- 2.Valib intonatsiooni ja sõnuolenevalt kaassuhtlejast (laps, täiskasvanu) ja/või suhtlusolukorrast(kodu, vöõras koht)
- 3.Mõistab kautseid ütlusi(nt ruumis on aken lahti.Otsene ütlus: pane aken kinni!kaudne ütlus: mul on jahe).
- 4.Jutustab olu ja tegevuspiltide järgi, kirjeldab tuttavaid esemeid ja nähtusi, andes edasi põhisisu ning olulised detailed.
- 5.Tuletab mõttelüngaga tekstis iseseisvalt puuduva info.
- 6.Räägib sellest, mida hakkab tegema (plaanib välikõnes tuttavaid tegevusi).
- 7.Laiendab jutustades täiskasvanu suunamisel teksti (tuletab eelnevat ja järgnevat tegevust, sündmust).
8. Jutustamise ajal parandab oma teksti.
- 9.Teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

Grammatika

- 1.Kasutab kõnes kõiki käändevorme ainsuses ja mitmuses, sh harva esinevaid(nt olev kääne – lauljana).
- 2.Kasutab kõnes käändevorme ainsuses ja mitmuses, sh harva esinevaid (nt olev kääne kokana).

3.Kasutab kõnes õigesti osastava ja sisseütleva käände erinevaid lõpuvariante (nt palju kive, kalu, autosid).

4.Kasutab kõnes enamasti õigesti laadivahelduslikke sõnu (loeb – lugema, madu – maod).

5.Kasutab õigesti põimlauseid, mis väljendavad põhjust (...sest..), tingimust (kui..., siis), eesmärki(..., et...).

Sõnavara

1.Selgitab kuulnud kujundlike väljendite (tuul ulub, kevad koputab aknale) tähendust oma sõnadega ja/või toob enda kogemustega seotud näited.

2.Kasutab kõnes mõningaid abstrakse (s.o mittekogetava vastega) tähendusega sõnu (nt tundeid, vaimset tegevust tähistavaid sõnu mõtlen, arvan, julge, lahke).

3.Kasutab kõnes inimesi ja inimese tegevust iseloomustavaid sõnu.

4.Liidab ja tuletab analoogia alusel tuttavas kontekstis keelenormi järgides sõnu.

5.Kasutab õigesti aja – ja ruumisuhteid väljendavaid sõnu (nt vahel, kohal, otsas, varem, hiljem, enne, pärast).

6.Mõistab abstraktseid üldnimetusi õpitud valdkondades (nt sõidukid, elusolendid, tähtpäevad, kehaosad).

Hääldamine

1.Kordab õigesti järele tähenduselt võõraid sõnu.

2.Hääldab õigesti võõrhäälikuid (f,š) tuttavates sõnades (nt fanta, šokolaad).

3.Tunneb tähti ja veerib kokku 1-2 silbilisi sõnu, tunneb kirja pildis ära mõned sõnad.

Kirjalik kõne

1.Nimetab ja kirjutab enamiku tähti.

2.Veerib 1-2 silbilisi sõnu kokku, pikemaid sõnu loeb aimamisi (järgneva kontrollimata) ja eksib sageli.

3. Häälib õigesti 1-2 silbilisi ka sulghäälikuid sisaldavaid häälikuühenditeta sõnu.
4. Kirjutab joonistähtedega 1-2 silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega.
5. Eristab häälikuühendita sõnas õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega.
6. Jagab kuuldud lause sõnadeks, kasutades sõnade arvu märkimiseks abivahendeid.
7. Muudab täiskasvanu eeskujul sõna vältestruktuuri (nt koll – kool; linna (IIIv) – lina; tibu – tippu).
8. Tunneb ära luuletuse ja muinasjutu, kui kirjandusžanri.

Lastekirjandus

1. Tunneb raamatust tähti, oskab kokku lugeda lühikesi sõnu.
2. Tunneb huvi lasteraamatute vastu.
3. Kujutab kirjanduspala tegelasi ja nende tegevusi loovmängudes.
4. Oskab kirjanduspala ümber jutustada.
5. Oskab ilmekalt esitada peast luuletusi.
6. Teab muistendeid, liisusalme.

Valdkond MATEMAATIKA

Hulgad, loendamine, arvud ja arvutamine

- 1.Määrab esemete hulga ühiseid tunnuseid ja jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi.
- 2.Võrdleb hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt.
- 3.Teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1-12 järjestust ja tunneb numbrimärke ning oskab neid kirjutada.
- 4.Liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb ja kasutab vastavaid sümboleid(+, -, =).
- 5.Oskab koostada matemaatilisi jutuke si kahe etteantud hulga järgi.

Suurused ja mõõtmine

- 1.Teab igapäevaelus kasutatavaid pikkusmõõte cm, m ja km; massimõõtu kg ning mahumõõtu liiter; rahaühikuid euro ja sent ning kasutab neid mängutegevustes.
- 2.Mõõdab pikkust, raskust ja vedelikku kokkulepitud mõõtevahendiga.

Geomeetrilised kujundid

- 1.Eristab ruumilisi kujundeid (kuup, kera, risttahukas, püramiid) tasapinnalistest kujunditest (ruut, ring, ristkülik ja kolmnurk)

Orienteerumine ajas

- 1.Teab kuude nimetusi ning enda sünnikuud ja – päeva.
- 2.Määrab kellaaega täistundides ning koostab päevakava.
- 3.Kasutab kõnes õigesti sõnu enne, praegu, hiljem – varem, noorem – vanem.

Orienteerumine ruumis

- 1.Orienteerub tasapinnal. (paberil)

Valdkond KUNST

Kujutamine ja väljendamine

- 1.Kasutab loovalt geomeetrilisi kujundeid ja nende kombinatsioone keerukamate objektide ülesehitamiseks.
- 2.Püsib töös valitud teemas.
- 3.Jutustab temaatilistes töödes tegelaste tegevust, omavahelistest suhetest ning tegevusajast ja – kohast.
- 4.Rõhutab kõige tähtsamat oma töös värvi, suuruse või asukoha valikuga.
- 5.Tunneb ümbritsevas erinevaid värve ja nimetab erinevaid värvitoone (hallikas, taevasinine).

Kujundamine

- 1.Märkab mustri rütmi ja suudab seda jätkata.
- 2.Kujundab kaunistusmotiivi või mustri, arvestades kaunistatavat eset.
- 3.Selgitab oma valmistatud (voolitud, volditud, meisterdatud) esemete otstarvet ja nimetab koha, kuhu see sobib.
- 4.Aitab kujundada tähtpäevaga seotud peolauda ja ruumi.

Voolimine

- 1.Kasutab iseseisvalt tuttavaid voolimismaterjale, arvestades nende eripära.
- 2.Valmistab koos õpetajaga uusi voolimissegusid.
- 3.Niisutab voolingute ühenduskohti esemete tugevdamiseks.

Joonistamine

- 1.Kasutab soovi korral erinevaid joonistamisvahendeid.
2. Värvib oma joonistatud või värviraamatu kujundeid, varieerides käe liikumise suunda.

3.Sobitab pindu kattes heledaid ja tumedaid, peeni ja jämedaid jooni.

4.Kujutab joonistades loomi, inimesi liikumises.

Maalimine

1.Sega iseseisvalt tööks vajalikud värvid, andes töö iseloomu ja meeleolu edasi sobivates värvides ja toonides.

2.Kasutab töös erijämedusega pintsleid.

3.Väldib värvide määrdumist.

4.Kasutab töös pintslit erinevalt(pintsli otsa ja külge).

Meisterdamine

1.Kujundab või täiendab oma tööd kleepides sellele erinevast materjalist tükke, objekte jne.

2.Valib eri materjalide liitmiseks ühendusviiside seast oma mõtte teostamiseks sobivamad või leiab oma võtted.

3.Valmistab lihtsa mänguasja täiskasvanu tegevust matkides.

Kunsti vaatlemine, vestlused kunstist

1.Märkab teoseid vaadates või ümbruses olevaid objekte vaadeldes ning kirjeldades detaile ja värve ning tajub meeleolu.

2.Fantaseerib ja jutustab teose juurde loo: mis juhtus enne, mis juhtub pärast.

3.Kasutab raamatuillustratsioone, fotosid oma töö lähtealusena, luues oma vaba ja isikupärase variandi.

Valdkond LIIKUMINE

Liikumise alased teadmised

- 1.Nimetab erinevaid spordialasid ja mõne Eesti sportlase.
- 2.Keskendub sihipärasele kehalisele liikumisele.
- 3.Liikude ja mängides peab kinni üldistest ohutusreeglitest.
- 4.Peseb ennast pärast aktiivset tegevust.

Põhiliikumised

- 1.Sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud ja rütmilised.
- 2.Säilitab paigal olles ja liikudes tasakaalu.
- 3.Kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt korraga, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt.

Liikumismängud

- 1.Võistleb kombineeritud teatevõistluses.
- 2.Mängib sportlike elementidega mängu.
- 3.Organiseerib ise liikumismänge.
- 4.Kasutab ausa mängu põhimõtteid ning peab kinni kokkulepitud mängureeglitest.

Spordialad: võimlemine

- 1.Valitseb oma liigutusi nii toas kui õues.
- 2.Orienteerub mänguväljakul ning sooritab kujundliikumisi, olles kolonnis esimene.
- 3.Sooritab painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid tegevusi.

Spordialad kelgutamine, suusatamine

- 1.Suusatab koordineeritud liikumisega.
- 2.Käsitseb suusavarustust iseseisvalt.

Tants ja rütmika

- 1.Sooritab rütmiliikumisi ühel ajal kaaslasega.
- 2.Liigub enda tekitatud rütmi järgi ning vahelduva tempoga kiirelt aeglasele.
- 3.Väljendab liikumise kaudu emotsioone.
- 4.Kasutab liikumises loovaid vahendeid (linte, rätikuid, rõngaid).

Valdkond MUUSIKA

Laulmine

- 1.Laulab ilmekalt eakohaseid rahva- ja lastelaule.
- 2.Esitab peast rahva- ja lastelaule nii rühmas kui üksi.

Muusikalisrütmiline liikumine

- 1.Liigub ja tantsib koos teistega, nt kasutab kül- ja eesgaloppi ning hüpaksammu. Sooritab tantsuliigitusi õige kehahoiuga.
- 2.Kõnnib, jookseb ja reageerib muusika tempo muutustele rütmiliselt täpselt (nt muudab liikumissuunda muusika dünaamika ja tempo järgi).

Muusika kuulamine

- 1.Kuulatud muusikat iseloomustades kasutab eakohast sõnavara.

2.Nüitab tegevuses üles loomingualast initsiatiivi, toetudes oma kogemusele kuulnud palade suhtes(nt jutustab, mida kuulis muusikas).

3.Eristab vokaal ja instrumentaalmuusika lihtsamaid žanre (hällilaul, marss, tantsuviis, rahvalaul).

Pillimäng

1.Oskab mängida eakohastel rütmi ja meloodiapillidel kaasmänge õpitud lauludele, laste riimidele ja instrumentaalpaladele.

2. Mängib pilliansamblis.

3.Mängib järgmisi pille: kõlaplaadid, ksülofon, metallofon.

LAPSE ARENGU HINDAMISE PÕHIMÕTTED

Lapse arengu hindamine on osa igapäevasest õppe- ja kasvatusprotsessist. Arengu hindamise aluseks on eeldatavad üldoskused ning õppe- ja kasvatustegevuse valdkondade tulemused. Lapse arengu hindamiseks kasutatakse ELIIS-is olevat lapse arengu hindamise vormi. Kaarti täidetakse kaks korda aastas - septembris/oktoobris ja mais, sõimerühmas ja uutel lastel oktoobris/novembris ja mais. Lapse arengu hindamisel teeb lasteaiaõpetaja koostööd logopeediga, muusika- ja liikumisõpetajaga. Lapse arengu analüüsi põhjal viivad pedagoogid iga õppeaasta lapsevanematega läbi arenguveestluse, kus tutvustatakse lapsevanemale lapse arengu hindamise põhimõtteid ja korraldust, selgitatakse lapse arengu hetkeolukord ja kooskõlastatakse edasine tegevus lapse arengu toetamiseks. Arenguveestluse käigus selguvad lapsevanema ootused lapse arengu suhtes ja seisukohad kasvatusküsimustes. Lapse arengu hindamise tabel arhiveeritakse ELIIS-i keskkonnas. Rühmas on iga lapse jaoks sisseseatud mapp, kuhu õpetajad koguvad õppeaasta jooksul lapse töid ning mis sisaldab lapse arengu tabelit.

Erivajadustega lapse arengu toetamine

Erivajadusega laps vajab lühema või pikema aja jooksul oma erilise vajaduse tõttu suuremat tähelepanu. Lapsega tegelevad õpetajad kohandavad õppe- ja kasvatustöö vastavalt lapse erivajadusele ja arengutasemele. Erivajadusega lapse, sealhulgas andeka lapse arengu toetamine on lasteaias meeskonnatöö. Vajadusel koostab rühma pedagoogid õppeaasta alguses koostöös tugispetsialistidega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arengukava. Vähemalt üks kord aastas tehakse kokkuvõtte individuaalse arengukava rakendamisest, arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest. Lasteaias eripedagoogilist abi vajavate laste väljaselgitamine toimub koostöös lastevanemate, lasteaiaõpetajate ja tugispetsialistidega.

Erivajadusega lapsega tehtava töö peaesmärk on: laps saab aluse oskustele iseseisvalt toime tulla ja elada täisväärtuslikku elu hoolimata erivajadusest.

Töö põhimõtted:

1. Erivajadusega laps võtab osa rühma ja lasteasutuse ühistest ettevõtmistest vastavalt oma tasemele.
2. Laps õpib ja mängib koos teiste lastega.
3. Laps omandab teadmisi vastavalt arengutasemele ja arengukiirusele.

Logopeedilist ravi vajavate lastega tegeleb lasteaia logopeed. Logopeedilist abi vajavate laste toetamiseks toimu abi vajavate laste väljaselgitamine logopeedi poolt igal õppeaastal septembrikuu kahe esimese nädala jooksul, kes uurib laste kõne arenguhäldust, sõnavara, kõnedefekte, lauseehitust, jutustamisoskust ning fikseerib tulemused Eliis keskkonda - Lapse kõnearengukaarti. Uuringu tulemustest lähtuvalt moodustab logopeed kõneravi vajavate laste nimekirja ning koostab tööplaani. Logopeed ja rühmaõpetajad vahetavad informatsiooni ja tähelepanekuid lapse üldisest ja kõnelisest arengust. Logopeed annab soovitusi lastega edaspidiseks tööks nii lasteaiaõpetajatele kui lastevanematele. Vastavalt lapse arengu jälgimisel saadud tulemustele teevad lasteaiaõpetajad vajadusel lapsevanemale ettepaneku lapsega spetsialistide poole pöördumiseks ja erivajaduse väljaselgitamiseks. Logopeed annab vajadusel lapsevanemale informatsiooni lapse kõne arengu kohta ning nõustab lapsevanemaid individuaalselt, andes kõneravi efektiivsemaks toimimiseks harjutusvara.

Logopeedi roll ja tööülesanded:

1. Logopeediline töö on tugisüsteemi üks osa, mille eesmärk on ennetada, vähendada ja ületada kõnelise arengu puudeid lastel, kellel ilmnevad raskused häälikute hääldamisel, enese suulisel ja/või kirjalikul väljendamisel.
2. Logopeedi õppe- ja korrektsioonitöö seisneb:
 - Puuduvate häälikute seadmises;
 - Hääliku analüüsioskuse kujundamises (hääliku õige häälduse täpsustamine, häälimine, häälikute arvu, järjekorra ja koha määramine sõnas);
 - Foneemanalüüsioskuste kujundamises (häälikurühma määramine, kriitilise koha leidmine sõnas, häälikupikkuste muutmine ja määramine, tähe valik);
 - Kõnearenduses (sõnavara täpsustamine ja täiendamine, töö lause ja tekstiga);
 - Korrektsioonitöös (taju, tähelepanu, mälu, mõtlemise ja fantaasia arendamine).

3. Logopeedilist abi võimaldatakse abi vajavatele lastele üldjuhul ühel korral nädalas.
4. Logopeed töötab lapsega individuaalselt, vajadusel kaasab protsessi lapsevanema(d), õpetaja(d) ja teised tugispetsialistid.

Andekale lapsele annab rühmaõpetaja keerulisemaid ülesandeid, kohandab õppematerjale vastavalt lapse andekusele ning tegeleb lapsega individuaalselt. Kui lapsel esineb mahajäämus üldises arengus, teeb temaga rühmaõpetaja süvendatult individuaalset tööd. Õpetaja koostab vajadusel erivajadusega lapsele individuaalse tööplaani koostöös tugispetsialistidega (eripedagoog, logopeed, sotsiaalpedagoog), et aidata last järgi mahajäämuse osas. Koolipikenduse küsimustes nõustatakse lapsevanemaid.

Sotsiaalpedagoogi roll ja ülesanded:

1. Sotsiaalpedagoogi roll on lapse arengu seisukohalt pere toimetuleku toetamine, lapse oma MINA teostamine. Sotsiaalpedagoogilise töö eesmärgiks on aidata perel avastada ressursse lähivõrgustikust ning vajadusel laiendada võrgustikutööd ja organiseerides erineva valdkonna spetsialistide vahelist koostööd. Olla nii suhtekorraldaja, lepitaja kui õige teeotsa kättenäitaja.
2. Sotsiaalpedagoog viib läbi individual- ja perenõustamisi, kaasab nõustamisprotsessi psühholoogi, eripedagoogi, logopeedi ja/või õpetaja. Vajadusel ka KOV lasteheaoluspetsialisti. Vajadusel suunab (soovitab vanematele) lapse täiendavatele uuringutele erispetsialistide juurde, on juhtumikorraldajaks.
3. Sotsiaalpedagoog on spetsialist, kes näeb tervikut st last omas keskkonnas, perekonnas, märkab inimese ja keskkonna vahelisi probleeme, tunnetab inimese valmisolekut abi vastu võtta.

KOOLIVALMIDUSKAART

Lapse kooliks ettevalmistamine algab kodus juba enne lasteaeda tulekut ja jätkub lasteaia ühtse järjepideva protsessina kuni kooliminekuni. Protsessis osalevad võrdsete partneritena nii lapsevanemad kui ka rühma õpetajad ja õpetaja abid, muusika- ja liikumisõpetaja. Kaasatud on logopeed, kes vajadusel teostab kõneravi, nõustab nii lapsevanemaid kui õpetajaid. Lapse kooliküpsuse hindamiseks kasutatakse 7- aastaste laste arengu eeldatavaid tulemusi ja üldoskusi. Rühma õpetajal on hindamiseks õigus lisaks küsimustikule täiendavalt valida muid meetodeid nt joonistamine, vestlus jm. Koolivalmiduse hindamine toimub aprillikuus. Lasteaed väljastab lapsevanemale lapse koolivalmiduse kaardi Eliisi keskkonnas. Koolivalmiduskaardi esitab lapsevanem või lasteaed kooli. Lasteaia ja kooli koostöös võimaldatakse koolieelikutel tutvuda kooliga.

Koolivalmiduse hindamise põhimõtted:

Koolivalmidus on lapse valmisolek õpitegevuse alustamiseks, mis väljendab lapse soovis õppida, omandada uusi teadmisi, jälgida ja täita täiskasvanu selgitusi ning korraldusi.

Koolivalmidus ei tähenda pelgalt lugemis- ja kirjutamisoskust, see on lapse valmisolek kohaneda uute reeglitega uutes tingimustes.

Füüsilisest arengust oleneb lapse koormustaluvus ja töövõime. Oluline on lapse liikumisaktiivsus ja vastupidavus, erutus- ja pidurdusprotsesside tasakaal, oskus valitseda oma liigutusi ja liikumist, montoorne areng, eneseregulatsioon, sotsiaalsed oskused, õpi- ja tunnetusoskus.

LAPSEVANEMATEGA KOOSTÖÖ PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS

Lasteasutuse pedagoogid teevad lapsevanemaga lapse arengu toetamiseks koostööd, mis põhineb dialoogil, vastastikusel usaldusel ja lugupidamisel.

Pedagoog teavitab regulaarselt lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest.

Pedagoog loob lapsevanemale võimalused saada tuge ja nõu õppe- ja kasvatusküsimustes. Selleks lepib lapsevanem vastava isikuga nr rühmaõpetajaga, direktoriga aja eelnevalt kokku.

Lapsevanemal võimaldatakse osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamises ja läbiviimises ning anda tagasisidet lasteasutuse tegevusele.

Koostöö lapsevanematega põhineb vastastikusel lugupidamisel ja mõistmisel. Lasteaed toetab ja abistab lapsevanemat lapse arendamisel, kasvatamisel, õpetamisel. Oluline on õpetaja ja lapsevanema vahetu suhtlemine. Lasteaias toimuvatest sündmustest ja üritustest saab lapsevanem esmase info rühmaõpetajalt. Teavet ja infot saab lapsevanem rühma stendilt, pedagoogidelt ja Eliis keskkonnast. Võimalused suhtlemiseks ja info vahetamiseks kohandatakse perekonna vajadustele ja võimalustele.

Arenguvestlused lapsevanemaga toimub üks kord õppeaastas individuaalselt, kus lapsevanem saab teavet oma lapse arengu kohta. Töö lastevanematega toimub nii individuaalselt kui ühisürituste kaudu.

Koostöövormid:

- Individuaalsed vestlused lapsevanema ja rühmaõpetaja vahel
- Lastevanemate koosolekud (1x õppeaastas sügisel, koolieelikutega lisaks ka kevadel)
- Lapse arenguvestlused on üks kord aastas sügisel
- Info ja teated rühma garderoobis stendil ja jagatakse läbi Eliis keskkonna
- Lasteaia ja rühma üritused
- Suhtlemine telefoni teel
- Lapsevanemate nõustamine
- Lapsevanemate esinduse osalemine hoolekogu töös
- Logopeedi, sotsiaalpedagoogi ja eripedagoogi konsultatsioonid

ÕPPEKAVA UUENDAMISE JA TÄIENDAMISE KORD

Õppekava vaadatakse läbi üks kord õppeaasta jooksul. Õppekava uuendamisel ja täiendamisel lähtutakse sisehindamise tulemustest ning õppeaasta õppe- ja kasvatustegevuse analüüsist.

Õppekava parandus- ja muudatusettepanekuid on võimalik esitada lasteaia pedagoogidel pedagoogilistel nõupidamistel ja lapsevanematel hoolekogu esindaja vahendusel hoolekogu koosolekutel. Ettepanekud õppekava täiustamiseks arutatakse läbi pedagoogilises nõukogus ja hoolekogus.

Õppekava muudatused kooskõlastatakse: lasteasutuse pedagoogilise nõukoguga; lasteasutuse hoolekoguga. Õppekava kinnitatakse direktori käskkirjaga.

